

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Insertni oddelk: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 - Telefon št. 31-25, 31-26.

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42. Račun št. za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-3118.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUVENTRO

Izšaja vsak dan sven posedekler Naročna za vsak mesecno Lit 18.-, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Juventro« Lit 36.50.

Uredništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estraneo Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Intensificata attività di artiglierie e di reparti esploranti in Cirenaica

Le perdite nemiche presso Tebourba salite a 1100 prigionieri, 72 mezzi corazzati, 41 cannoni, 40 mortari e 374 autocarri

Il Quartiere generale delle Forze Armate comunica in data di 7 dicembre 1942-XXI il seguente bollettino di guerra No 926:

Intensificata attività di artiglierie e dei reparti esploranti nella Cirenaica occidentale.

Nel settore Tunisino ultimata le operazioni di rastrellamento del nodo stradale e ferroviario di Tebourba dove si è duramente combattuto dal 1 al 4 dicembre - le perdite nemiche sono complessivamente

salite a 1100 prigionieri, 72 mezzi corazzati, 41 cannoni, 40 mortari, 374 autocarri.

Aerei italiani e tedeschi hanno ripetutamente bombardato i porti di Bona e di Philippeville e alcuni centri ferroviari della Tunisia causando notevoli danni ad impianti, depositi di materiale rotabile. Cacciatori dell'Asse abbatterono in combattimento nei cieli dell'Africa settentrionale, sette apparecchi avversari.

Tre nostri velivoli non hanno fatto ritorno dalle operazioni belliche.

Povečano delovanje topništva in izvidniških oddelkov v Cirenaiki

Sovražne izgube pri Teburbi so se povzpele na 1100 ujetnikov, 72 tankov, 41 topov, 40 moznarjev in 374 avtomobilskih vozil

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 7. decembra naslednje 926. vojno poročilo:

Povečano delovanje topništva in izvidniških oddelkov v zapadni Cirenaiki.

Na tunisnem odseku so se po končanosti obiščevalnih operacijah cestnega in železniškega križišča Tebourba, kjer so se vršili sredi boji od 1. do 4. decembra, sovražne izgube skupno povzpele na 1100 ujetnikov, 72 tankov, 41 topov, 40 moznarjev in 374 avtomobilskih vozil.

Italijanska in nemška letala so ponovno bombardirala pristanišči Bona in Philippeville ter nekatera železniška središča v Tunisu, pri čemer so povzročila znatno

škodo na napravah, skladiščih in vozovnem parku.

Lovci Osi so v spopadih v zraku nad severno Afriko sestrelili 7 sovražnih letal. Tri naša letala se niso vrnila iz vojnih operacij.

Visoko nemško odlikovanje maršala Bastica

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 6. dec. s. Hitler je odlikoval 5. decembra z nemškim križem maršala Italije in guvernerja Libije Ettore Bastica v priznanje njegovega zgledega sodelovanja z nemško oklopnim armado in zaradi energične podpore, ki jo je bila armada neprestano deležna.

Zavzeta gorska pozicija pri Tuapseu

Sovjetski napadi ob Tereku, med Volgo in Donom ter v Donovem kolenu slej ko prej popolnoma brezuspešni

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 7. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Severno od Tuapseja so nemški lovci v naskoku napadli kljub težavnim terenskim in vremenskim prilikam močno utrjeno gorsko pozicijo in zavzeli nad 65 bojnih postojank.

Ob uporabi svežih sil se je sovražnik severno od Tereka, med Volgo in Donom ter v velikem kolenu reke Dona brezuspešno zaletaval proti nemško-rumunskim postojankam. Tudi v srednjem in severnem odseku je sovražnik kakor doslej napadal zaman. Na nekaterih drugih mestih je bil nasprotnik, ki je vdrl v posamezne dele, vržen v protinapadih nazaj. Na drugih odsekih so bile sovražnikove izhodne postojanke razbite že v topniškem ognju in je bilo pri tem uničenih 37 oklopnih vozov in vozil.

V Cirenaiki se povečuje delovanje topništva in izvidniških oddelkov. Angleške izhodne postojanke in zbirališča črt so bila obstrajevana z bombami.

V Tunisu so bile sovražne kolone oklopnih in motornih vozil cilj hudih letalskih napadov. Oddeki bojnih letal so bombardirali ponoči pristanišča v Bona in Philippeville. Nemški lovci so sestrelili v Sredozemlju brez lastnih izgub 6 sovražnih letal.

Angleško letalstvo je napadlo podnevi pod kritjem oblakov zasedeno zapadno ozemlje, v teku pretekle noči pa zapadno in jugozapadno Nemčijo. Prebivalstvo je imelo izgube. Pri teh napadih je bilo nad Kanalom in nemškim obalnim ozemljem od lovcv protiletalskega topništva in vojnem mornarice podnevi sestreljenih 30 angleških lovskih letal in bombnikov, ponoči pa 5 bombnikov. Izgubljena so bila 3 lastna letala.

Lovski letalci so podnevi z dobrim učinkom napadli cilje v jugovzhodni Angliji.

Velike sovjetske izgube

Berlin, 7. dec. S. Srdite obrambne borbe na raznih odsekih vzhodnega bojišča se nadaljujejo navzlic slabitvim snežnim viharjem. Boljševiki, ki se ne zmenijo za hude izgube, napadajo z velikimi silami, nemške in rumunske čete pa napade sistematično odbijajo. Na odseku med Volgo in Donom so oddelki Osi s svojimi številnimi protinapadi in ofenzivnim izpadom dosegli pomembne uspehe. Rusi so v zadnjih dneh samo tu izgubili kakih 60 tankov, 50

topov vseh kalibrov in veliko število mrtvih. Razen tega je bilo zajetih 4000 ujetnikov samo na tem odseku.

Tudi v srditih borbah, ki se razvijajo na področju južnozapadno od Kalinina in Toropca, so boljševiki utrpeli zelo krvave izgube. Njih ponovni napadi v zadnjih 24 urah so se spriči osredotočenega ognja nemškega topništva izjalovili.

V kratkem pregledu, ki ga današnji »Völkischer Beobachter« podaja o vojnih dogodkih preteklega tedna, to je od 29. novembra do 5. decembra, poudarja list, da so rdeči že zelo izgubili na svojem začetnem ofenzivnem zaletu tako na bojišču pri Stalingradu, kakor na odseku južnozapadno od Kalinina in Toropca. Sovjetsko letalstvo, ki je podpiralo kopne operacije, je v teku navedenega tedna izgubilo 177 letal samo v letalskih dvo bojih, medtem ko je bilo nadaljnjih 36 letal uničenih na tleh. Nemci pogrešajo 18 letal.

Zavrnen dnevi napad angleških bombnikov

Berlin, 6. dec. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je skupina angleških bombnikov in lovcv skušala opoldne 6. decembra napasti zasedeno ozemlje na zapadu. Nemški lovci in protiletalsko topništvo so tako stropili v akcijo in so po dosedanjih vesteh zrušili 11 letal, med katerimi so bili dvomotorni bombniki najmodernejšega tipa in več štirimotornih bombnikov.

Uspešen napad nemških letal na južno Anglijo

Berlin, 6. dec. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so brza nemška bojna letala davi prodira nad angleško južno obalo. Na obali med Doverom in Polchesonoom so bile obstrajevane s strojnimi postojanke protiletalskega topništva in baterije reflektorjev. Neko skladišče streliva je zletelo v zrak. Obenem so nemški piloti streljali na letala na tleh nekakega letališča pri Brocklandu. En Spitfire je bil zažgan. Z dobrimi uspehi so bili izvedeni napadi v nizkem poletu na promet transportnih ladij v obalnem področju. Vsa nemška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Odlikovani nemški pomorci

Berlin, 6. dec. s. Hitler je odlikoval z viteškim redom železnega križa korvetnega kapitana Waldemana Holsta, korvetnega kapetana Fridricha Wunterlicha in fregetnega poročnika Wilh. Lma Dömmesa, ki so se posebno izkazali v bojnih akcijah.

Popoln uspeh poziva Duceja županom

Rim, 6. dec. s. Poziv, ki ga je Duce naslovil na župane manjših podeželskih občin glede podpore preseljenecem, je bil sprejet takoj z največjim navdušenjem. Med stotinami brzojavk, ki so kot odgovor na poziv dospеле v Beneško palačo, jih je mnogo, ki so izredno značilne. Neke občina z Piemonta javlja, da je sprejela že nad 6000 ljudi, nega druga ob Comskem jezeru je brzojavila, da se akcija za pomoč preseljenecem nadaljuje v najzvestejšem izvajanju Ducejevih odredb.

Enake brzojavke so dospеле tudi iz občin v alpskih in apeninskih dolinah. Treba je povedati, da se tudi s strani odseljenecv kaže veliko razumevanje in kadar je potrebno, tudi potrpežljivost, tako da delo bratske fašistične solidarnosti dosega največje uspehe.

Delo Stranke za žrtve vojne

Rim, 6. dec. s. V sedžu Littoria se je večeraj zbral osrednji svet za pomoč borcem in njih družinam pod predsedstvom tajnika Stranke in ob navzočnosti vseh članov. Inspektor PNF za bojne žrtve urad je poročal o udeleževanju Stranke in pripadajočih organizacij v zadnjih 10 mesecih in o doseženih uspehih. Govorniki so prikazali popolno istovetnost gledanj in akcij med Strako in združenjem družin padlih v vojni, pohabljecev in bojevnikov.

Obravnava so bila še razna druga vprašanja, zlasti sodelovanje Stranke pri izvajanju zakona o obveznem nameščanju vojnih invalidov, zakon o pomoči pohabljenecem, ki čakajo na upokožitve, vprašanje invalidov, bolnikov, zlasti anemičnih, malaričnih in jetičnih ter vprašanje zaščite vojnih pohabljenecv. Zborovanje je otvoril in zaključil tajnik Stranke s pozdravom Duceju.

Japonci so ponosni na prijateljstvo Italije

Tokio, 7. dec. s. Mednarodni dogodek, o katerem so japonski listi te dni največ pisali in ki je najbolj odmeval v japonski javnosti, je bil nedvomno Ducejev govor, ki so ga listi objavili dobesedno in z vidnimi tipografskimi poudarki. Visoka in zaslužna pohvala, ki jo je Duce izrekel japonskemu narodu, vzbuja upravičen ponos Japoncev, katerih listi poudarjajo zlasti Ducejevo priznanje, da pomeni Japonska jamstvo za končno zmago. Nič manjšega pomena pa ne pripisujejo nedvoumnemu odgovoru na klavrne žalitve in grožnje angleškega prvega ministra Churchilla. Močne Ducejeve besede, ki so pogumno pojasnile narodu hude žrtve, ki ga še čakajo, preden bo dosegel zmago, dokazujejo neporušno povezanost vsega italijanskega naroda, ki se zaveda, da mora prenašati najtežje breme vojne, a je še bolj trdno odločen, da se bori do končne zmag. Popolno in brezpogojno vero italijanskega naroda v svojega Duceja in njegovo nezlomljivo voljo so Japonci prav dobro razumeli in beležijo z zadovoljstvom, da imajo ob obletnici svoje vojne v italijanskem narodu prijatelja, ki je prežet iste vere in iste volje, ki preveva Japonce.

Vtis Ducejevega govora na Kitajskem

Sanghaj, 6. dec. s. Ves tisk nacionalne Kitajske podčrtava, kakšen odmev je imel vtis Ducejev govor. List »Sanghaj Times« komentira v svojem uvodniku Mussolinijev govor in píše, da je učinkovit dokončni odgovor Churchillu in odgovor na laži anglosaške propagande. »Sanghaj Majnzic« píše, da govor priča o neukrotljivem duhu Italijanov, ki je usmerjen k zmagi. Pod naslovom »Ponosne odgovore píše« Ost-asiatischer Lloyd«, da je lahko vse svet poslušal ponosni Ducejev glas, s katerim je razkrinkal laži sovražne propagande. Na Kitajskem bivajoči Nemci so ponosni na prijateljstvo med Ducejem in Hitlerjem ter na prijateljstvo Duceja do nemškega naroda. Duce je govoril srecem vseh pripadnikov trojnega pakta, ki so zedinjeni v boju proti skupnemu sovražniku.

Izmenjava blaga med Italijo in Rumunijo

Rim, 6. dec. s. Z italijansko-rumunskimi pogodbami, ki so bile danes podpisane, je bil določen program izmenjave blaga med Italijo in Rumunijo za leto 1943. Pogodbe predvidevajo nadaljnji znatni razvoj prometa v okviru sodelovanja med obema prijateljskima in zavezniskima državama. Rumunija bo razen petrolejskih proizvodov dobavljala Italiji znatne količine poljedelskih izdelkov in živil. Italija bo dobavljala proizvode tekstilne industrije, surovine in polsabrikate, proizvode mehanične, kemične in farmacevtske industrije ter druge proizvode italijanskega izvoza.

Nov šef javne varnosti na Hrvaškem

Zagreb, 6. dec. s. Poglavnik je imenoval za generalnega direktorja javne varnosti dr. Filipa Cervenkovca na mesto dr. Ljudevita Zimmermanna.

Japonska eno leto v vojni

Radjska poslanica zunanjega ministra Tanija sto milijonom japonskega prebivalstva

Tokio, 5. dec. s. Zunanji minister Tani je v radjskem govoru v proslavo prve obletnice vojne za Veliko vzhodno Azijo pozval 100 milijonov prebivalcev, ki tvorijo japonski narod, naj se bore z vsemi svojimi silami, dokler Anglija in Amerika ne bosta prisiljeni opustiti boja, kajti sicer vojne ne bo mogoče smatrati za zaključeno. Tani je poudaril še, da je sedanja vojna konstruktivna vojna, s katero se mora uvesti na svetu nov red s pomočjo Japonske, Italije in Nemčije.

Velik del govora zunanjega ministra je bil posvečen premišljenim izjavam Američanom prot Japonecem n anglosaškim poizkusom za preprečitev slehernega razvoja japonskega naroda. Tani je dodal, da ni bilo mogoče ničesar skleniti kljub odkritosti, ki jo je Japonska pokazala med pogajanji v Washingtonu, ki so brez potrebe trajala osem mesecev pred izbruhom sedanje vojne, kajti Američani so se zakopali v jarke za obrambo abstraktnih načel in skušali ebenem doseči s težo lastne sile od Japonske enostranske koncesije, s tem, da so predlagali japonskim diplomatom nesprejemljive pogoje. Medtem ko so pogajanja trajala, so Američani skušali pripraviti druge narode od tega, da bi sledili njih politiki, ki je morala dovesti do vojne ter so obenem ojačevali vojaške priprave okrog Japonske. Japonski predložene zahteve po izstopu iz Trojnega pakta, po popolni umaknitvi sil iz Kitajske in iz francoske Indokine, po umaknitvi priznanja, ki je bilo dano nankinški vladi, so imele deloma za cilj to, da bi Japonska končno delovala kontrolno washingtonske vlade nad vzhodno Azijo.

Vse te zahteve Zedinjenih držav, so hote preprečiti japonske napore od izbruha vojne na Kitajskem za stabilizacijo položaja v vzhodni Aziji, japonske žrtve v mandžurski vojni kakor v kitajski, ter so ogrožale obstoj Japonske. Te zahteve so bile pravzato izzivanje Japonske in v nasprotju s stvarnostjo položaja v vzhodni Aziji. Diktiral jih je severno ameriški imperalizem, ki izhaja že od španske ameriške vojne ob koncu prejšnjega stoletja. Komaj šest mesecev po napovedi vojne, so pa vendarle sovražna oporišča v vzhodni Aziji vsa padla v roke Japoncev. Osvojenost

vojno in ki se čutijo obsojence, lahko rešili z ustvaritvijo pogojev, zaradi katerih bi nastala državljanska vojna

Napetost med Francozi v Siriji

Ankara, 7. dec. s. V Siriji in Libanonu se je bolj poostrela napetost zaradi De Gaullea in Darlana, in sicer zaradi vmešavanja sovjetskih agentov.

Dan zvestobe praznovan po vsej Italiji

Rim, 7. dec. s. V vseh mestih Italije so proslavili dan zvestobe s svečanimi verskimi obredi, katerih so se udeležili zastopniki oblasti in krajevni prvaki, zastopstva Oboroženih sil, številni vojni ranjenci in množična ljudstva, ki je spontano prihitala in manifestirala svojo oduševno voljo borbe do dosege nezbežne zmag. Po službah božjih so govorili duhovniki, poveljnikov junastvo in žrtve vojakov, ki se bore in umirajo za domovino. Pozivali so vernike, naj molijo za zmago našega orožja. V Fivenciji je govoril vajakom in narodu kardinal Della Costa o Bogu, družini in domovini. Kardinal je rekel: Naloga vojakov je, da branijo svojo zemljo, državo, svoja mesta in italijanski narod. Po verskem obredu je sbor vojakov zapel sardinško himno.

Rim, 6. dec. s. Cete po-adke so se davi udeležile službe božje v cerkvi sv. Marija Angelov in proslavile dan zvestobe. Vojaški ordinarij msgr. Batolomasi, ki je opravil službo božjo je podčrtal simbole vojnega obreda. rekoč, da so bile 25 oktobra Oborožene sile pozvane, naj proslavijo 4. decembra dan zvestobe, ki je sveto premoženje naroda, ki hodi po veliki cesti kulture, označene s tremi imeni: Bog, domovina družina. To je zve-toba, ki zaupa v Vsemogočnega in kliče njegov blagoslov,

da krona z zmago človeške in nečloveške napore naroda pod orožjem. To je obred, ki je popolnoma v skladu z rimsko tradicijo. Ko je bil Rim v vojni, je odprl vrata Janovega templja in prebivalci so se v njem zbrali ter prosili za pravični in koristni mir. Pomnožili so svoje žrtve. Obred je v skladu s krščanskim duhom ter z italijanskim vojaškim občutjem.

Michelangelovo svetišče je bilo majestetičen okvir obreda. V cerkvi je bil postavljen frontni oltar s zastavo Domovine. Pri oltarju so bili zastopniki oblasti, med njimi podtajniki vojnega, mornariškega in letalskega ministrstva, šef glavnega stana vojske, podšef glavnega stana Milice, poveljnik rimskega armadnega zbora, kot zastopnik šefa Glavnega stana Oboroženih sil, poveljniki Kr. karabinerjev in Kr. finančne straže, generalni direktor gasilske službe, poveljniki vseh specialnih armad, visoko zastopstvo malteškega vojaškega reda, vojaški atašeji vseh diplomatskih zastopstev sil, ki se bore v vojni za kulturo in pravico, ter diplomatski zastopniki neutralnih držav. Okrog oltarja je bila postrojena straža vojaških šol in prostovoljnih bolničark. Po molitvi, so čete intonirale sardinško himno. Svečanost se je zaključila s spominom na Junake in s poklonitvijo na grobu vojvode Zmaga.

Vichy objavlja dokaze o Darlanovi izdaji

Rim, 7. dec. s. Iz dokumentarnih razlogov velja objaviti uradno verzijo dogodkov v Severni Afriki, katero je dala višjska vlada in s katero je nedvomno dokazano izdajstvo admirala Darlana, ki se je popolnoma zaslužil ameriškim interesom. Zaključno poročilo Vichyja obvešča, da je tuja propaganda objavila popolnoma netočno verzijo o dogodkih in Alžiru in Maroku med 8. in 14. novembrom, ter ugotavlja: V noči od 7. na 8. november so Anglo-Američani napadli Alžir in Maroko. Med tem ko so se njih sile izkrcale na obali so skušali disidentski elementi v Rabatu in Alžiru zasesti rezidenco generalnega guvernerja in najvažnejša javna poslopja. V Rabatu je general Nogues aretiral generala Pethouarila. V Alžiru čete niso sledile disidentskim generalom, ki so se morali naglo umakniti iz mesta, da bi dosegli prve ameriške oddelke, ki so se izkrcali v Sidi Ferruhu.

Zvečer 8. novembra je Darlan poslal višjski vladi brzojavko, po kateri je bilo lahko v naprej videti predajo Alžira. Do tega trenutka se ni vedelo, kakšen je osebni položaj Darlana, predvsem ne, ali je še na svobodi. Med tem ko je mešetaril z Anglo-američani za ceno svojega izdajstva, je namreč pustil razširiti po zavezniskem radiu vest, da je ujet. 8. novembra zvečer pa je Darlan začel odkrivati karte. Poslal je v Vichy novo brzojavko, v kateri omenja možnost sporazuma z vojaškimi oblastmi. Na to brzojavko je maršal Petain odgovoril 9. novembra ob 8.19, da je sleherni pogajanje nemogoče.

V jutru 9. novembra, ko je bil predsednik vlade Laval v Monakovu, kjer se je razgovarjal s Hitlerjem, je prišla v Vichy Darlanova brzojavka, ki je odgovarjala na brzojavko maršala Petaina. V njej je Darlan trdil z nezasičanim hinavstvom, da je njegov namen opazovati razvoj dogodkov, in naglo obveščati vialo. 9. novembra, ko sta se Casablanca in Oran še upirala, je Darlan, da bi zopet maskiral svojo dvojno igro, brzojavil in predlagal stroge sankcije proti nekaterim generalom in višjim oficirjem, ki so prešli k disidentom. Dne 10.

novembra je Darlan komčno pokazal v celoti svoje izdajstvo. Predlagal je razgovore z ameriškimi oblastmi ter zahteval od višjske vlade takojšen odgovor. Preden je prišel zanikani odgovor, je Darlan zopet brzojavil in obvestil, da se je sklenil pogajati z Angloameričani in da je dal povelje, naj se sovražnosti ustavijo. Maršal Petain je brzojavno odgovoril in mu ukazal, naj brani Afriko in istočasno obvesti predsednika Lavalja, ki se je razgovarjal v Monakovu. Darlan je odgovoril da se je dal ujeti in da je vztrajal pri ukazu, naj se ustavijo sovražnosti. Maršal Petain je določil generala Noguesa za glavnega poveljnika francoskih črt v Severni Afriki.

12. novembra je Darlan sporočil, da se pogaja z ameriškimi oblastmi in da je bil izpuščen na svobodo. Kljub nadim pogojem so v Vichyju še domnevali, da je bil Darlan izdan. Šele potem, ko je govoril v radu, je bilo potrjeno, da je odšel v odvisnosti tujih sil. 14. novembra je maršal Petain brzojavil Darlanu in mu sporočil, da mu je bilo odvzeto francosko državljanstvo.

Poročilo Havasa se zaključuje s trditvijo, da je to resnica in da so vse druge verzije laži.

De Gaulle proti Darlanu

Rim, 6. dec. s. Tednik francoskih bojevnikov »La Marseillaise«, ki se tiska v Londonu, objavlja govor generala De Gaullea. Govor, ki so ga oddajale tudi angleške radijske postaje, je polemika z Darlanom, ki ga podpirajo Zedinjene države. Izključno in samo francoskega naroda se tiče, pravi med drugim De Gaulle, da bo odločil, brž ko bo lahko to storil s svobodnimi volitvami, kakšen naj bo njegov režim in njegova vlada. V tej kombinirani akciji bo enotna borba in narodno edinstvo samo tedaj mogoče ob spoštovanju volje in dostojanstva Francozov, ako narod ne bo dovolil, da bi ga izrabljala skupina ljudi, ki so simbol kapitulacije, sodelovanja in uzurpacije in ki so uporabljali in zlorabljali disciplino drugih proti osvobodilcem. Narod ne bo dovolil, da bi se ti ljudje, ki so izgubili

Marsal Mannerheim finskim vojakom ob 25letnici finske neodvisnosti

Helsinki, 6. dec. s. Finska, ki je vsa pod orožjem in zbrava v bloku, katerega preveča samo volja po zmagi, resnobno praznuje 25letnico svoje neodvisnosti. Vrhovni poveljnik finskih Oboroženih sil marsal Mannerheim je naslovljen na borbe poslanico, v kateri omenja temeljno vrednost zgodovinskega datuma, ki pomenja pričetek nove plodne dobe v državi, ki pa je morala vendarle leta 1939/40 kakor v sedanji vojni zopet žrtvovati v najhujši borbi najboljše k. i. svojih sinov za neprecenljivo vrednost svobode, katere vrednost je ničeva, ako je ne podpira sila orožja. Poklonil se je spoštljivo hrabrosti finskih borcev, ki sloni na neporušljivem prepričanju o pravih domovine ter na nujnosti, da se mora ta vojna nelzproso voditi do konca, da se odstrani s pravičnih mej smrtna nevarnost. Bodoči zmagovalni mir bo brez dvoma dal večjo vrednost neodvisnosti Finske, po novih in še bolj krvavih prestopih žrtvah.

Marsal takole zaključuje svojo poslanico:

Vojaki! Mnogo ste storili in mnogo sa od vas se zahteva. Toda vaša neukrotljiva odločnost in vaša zavestni duh žrtvovanja bosta triumfirala nad vsemi ovirami tudi sedaj kakor v preteklosti. Na dan naše neodvisnosti pošiljam do najbolj oddaljenih postojank med snegom in ledom borcem svoj pozdrav. S pomočjo Vsemogočnega bomo vodili do kraja naš boj za zagotovitev trajnega mira državi.

Proslava v Rimu

Rim, 6. dec. s. Ob 25letnici finske neodvisnosti je bila v dvorani nekega velikega kinematografa svečana manifestacija v praznovanju borbe finskega naroda za svojo svobodo. Svečanosti so se udeležili zastopniki glavnega stana, nemški veleposlanik in japonski veleposlanik, madžarski poslanik in številne osebnosti ter prvaki ter močno zastopstvo ranjenecv in vojnih pohabljenecv naših Oboroženih sil.

Spojitev občin Kočevje mesto in okolica

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, smatrajoč za potrebno in umestno, da se občini Kočevje-mesto in Kočevje-okolica spojitaj, odreja:

Občini Kočevje-mesto in Kočevje-okolica se spojitaj v eno samo občino, ki dobi ime Kočevje.

Občinski sedež ostane v mestu Kočevju, ki je glavni kraj združene občine.

Okrajni komisar v Kočevju naj izvrši to naredbo in odredi potrebe ukrepe, da se uresniči morabitna vprašanja inovinskega, davčnega ali drugega značaja v zvezi s spojitvijo teh občin.

Ljubljana, dne 25. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar: Emilio Grazioli

Imenovanje komisarja za „Bolniški fond“

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, in smatrajoč za umestno, da se razpusti uprava »Bolniškega fonda«, ustanovljenega z naredbo prometnega ministrstva bivše kraljevine Jugoslavije z dne 30. maja 1922, št. 16.276/22, in da se imenuje izredni komisar, odloča:

Redna uprava »Bolniškega fonda«, ustanovljenega z naredbo prometnega ministrstva bivše kraljevine Jugoslavije z dne 30. maja 1922, št. 16.276/22, se razpusti.

Za izrednega komisarja navedene ustanove se imenuje comm. dr. Ing. Faust Gianaroli, višji glavni inšpektor državnih železnic, ki so mu v zvezi s tem poverjeni vsi posli, za katere so pristojni organi redne uprave te ustanove.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 2. decembra 1942-XXI.

Visoki komisar: Emilio Grazioli

Rojstni dan regenta Nikole Horthyja

Budimpešta, 6. dec. s. Madžarski narod je danes proslavil rojstni dan regenta Horthyja. V madžarskih cerkvah so bile posebej službe božje, katerih so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Generali in višji oficirji, ki se nahajajo v glavnem mestu, so se podali k regentu ter mu izrekli čestitke v imenu vojske. Zvečer se je regent Horthy udeležil svečane predstave v kraljevi operi. Ko se je pojavil, ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Vsi listi posvečajo uvozniku Nikolu Horthyju, omenjajoč njegovo konstruktivno delo. Prav regentu Horthyju se ima Madžarska zahvaliti za svojo naravno moč.

Bil je Nikola Horthy, ki je leta 1919, na čelu vojske razvil protiboljševiško zastavo in pognal iz Budimpešte židovsko-boljševiško komarilo, kjer se je vgnezdila na povelje Moskve. Protiboljševiška politika Madžarske se je logično razvijala z udeležbo države v vojni Italije in Nemčije proti boljševizmu. Madžarski narod in predvsem vojska, ki se ob Donu hrabro bore ter branijo domovino in evropsko kulturo, dvigajo danes svojo udano in zahvalno misel Nikoli Horthyju, ki že več kot 20 let pametno in z odlično roko vodi državo.

93. rojstni dan maršala Mackensena

Berlin, 6. dec. s. Feldmaršal von Mackensen je danes proslavil svoj 93. rojstni dan. Feldmaršal von Mackensen, čigar odlična vojaška kariera je znana in čigar strateške sposobnosti so se izkazale v prejšnji svetovni vojni med operacijami nemške armade na Balkanu, kateri je poveljeval, je pri najboljšem zdravju. Ob rojstnem dnevu mu je Hitler poslal prisrčen brzojav s čestitkami.

Slovo od francoskega letalstva

Vichy, 6. dec. s. Državni tajnik za letalstvo je naslovil na letalske vojaške sile dnevo povelje, v katerem pravi: »V bolečem trenutku, ko mora francosko letalstvo klicati svoja krila, se spominjam z ganjenostjo in hvaležnostjo vseh tistih, ki so pripeljali k vzdrževanju in razvoju letalske vojske, žrtvujoč svoje življenje, kri in srce. Živel maršal Petain! Živela Francija!«

Eksplozija v turškem rudniku

Carigrad, 6. dec. s. V prometovniku: Sončevala je nastala huda eksplozija. Eksplozija je jama-ki plin. Plast zemlje se je odtrgala in pokopala večje število rudarjev. Reševalci so doslej potegnili izpod ruševin 5 mrtvih in 7 ranjenih rudarjev.

Nov hud potres v Turčiji

Carigrad, 7. dec. s. Zaradi več zaporednih potresnih sunkov v noči od 2. na 3. decembra v pokrajini Tohorum (srednja Anatolija) je bilo uničenih več vasi in veliko gradiv živine je izgubilo življenje. Nad 500 hiš je bilo porušenih ali poškodovanih.

Delitev krompirja, fižola in sira

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata objavlja:

Krompir: Dne 23. novembra t.l. se je začela zadnja delitev krompirja letošnjega pridelka, ki se bo zaključila z dnem 13. decembra. Kdor si krompirja ni nabavil do tega dneva, zgubi pravico do nabave krompirja.

Svetujemo, naj si vsaka družina napravi malo zalogo, ki naj traja do novega pridelka 1943.

Fižol: V telu je delitev 1 kg fižola na osebo z odrezkom »H«. Ta delitev se bo zaključila z dnem 19. decembra.

Sir: Delitev sira, ki je bila naznanjena za november, se bo začela z 9. decembrom na odrezku »A« in »B« navadne živilske nakaznice.

Prodaja krav mlekarie

Kmetijski oddelk Visokega komisariata obvešča živinorejce, da se vrši v torek dne 8. t. m., od 8. do 12 ure in od 14. do 17. ure v gostini Rastohar, Karloviški most, prodaja prvovrstnih plemenskih krav dobrih mlekarie.

Nove taktike komunistov

Komunisti se zavedajo svojega položaja in poraza, zato slepomišljijo sedaj z novimi parčlami

Da je komunizmu pri nas odklenkalo, tega se vedno bolj zavedajo tudi komunistični voditelji, ki zato iz svojih varnih in skritih kotičkov kot generali brez vojske skušajo rešiti, kar se še rešiti da. Ni v skladu z njihovo ideologijo in taktiko, da bi se priznali za poražene, posebno ne sedaj, ko visi nad njihovimi glavami strašna odgovornost za vse zločine, ki so jih izvršili na škodo slovenskega ljudstva. Zato iščejo sedaj pota, da bi svoj začetni »pokret« opremili z novo firmo, ki bi ne vzbujala tolikšnega odpora kakor vse njihovo dosedanje postopanje. Mislijo pač, da je dovolj, ako volk diako menja, pa se lahko kot »volk spokornik« znova približa svoji žrtvi.

Naše ljudstvo je to komunistično igro že davno sprejeldalo. Preveč so komunistični voditelji in priganjati že doslej šarili med našimi ljudmi z gesli, ki so se drugo drugo pobijala, da bi jim še kdaj nasledilo. Dosedanje izkušnje so ljudi že izmordale, da so nasproti vsakim novim vabam skrajno odklonilni. Zato je tudi nova taktika komunistov med nami že v naprej obsojena na neuspeh. Naše ljudstvo — zlasti ono, s čigar nezkušenostjo so komunisti najbolj špekulirali — se je med tem že tako izmordilo, da je kos tudi najbolj rafiniran računom komunističnih uničevalcev.

Znano je, kako so naši trockisti, ki so izšli iz anarhistične šole, še nedavno oznanjali rešitev Slovencev v izvedbi stoodstotne »komunistične revolucije«, pri čemer da ni važno, kolikšne bodo žrtve in kakšna škoda, ki bi jo utegnilo slovensko ljudstvo v svoji celoti utrpeti. Ko pa se je že sam začetek njihovega »revolucionarnega« pokreta, ki ga obeležujeta samo

umor in rop, sprejvel v splošno katastrofo slovenskega ljudstva, ki se je odločno uprlo vsem tem novim »odrešenikom« in njih početju, so ti »kovači prave narodne usode« — kakor so se radi nazivali — skušali stvar olupšati s tem, da so vso krivdo zvalili na — slovensko ljudstvo, ki da za tako visoke in visvšene ideale, kakor so jih oni oznanjali, ni še »zrelo«.

To je bil prvi korak komunistov k umfku in seveda že tudi priprava za novo taktiko. Ob vsakem novem udarcu, ki so ga doživeli, se je nato pojavila kaka nova njihova taktika, ki so jo spretno maskirali z raznimi zapeljivimi gesli. In tako je šlo naprej, dokler niso izčrpali vseh svojih sredstev kot komunisti in spoznali, da se v tej obleki zares ne morejo več pojaviti pred našimi ljudmi. Odočili so se naenkrat, da menjajo tudi svojo diako, da se, če ni drugače, preleve iz internacionalistov zopet v najbolj vnete zagovornike slovenskih interesov kot tako zvani »progressisti«. Čez moč so se polastili parole o »zlati sredini«, ki so jo nedavno še sami srdito napadali in trdili, da je slovenskemu človeku danes mesto samo v — skrajnosti, medtem ko se na sredi zbirajo le oportunisti in udobneži itd.

Zakaj ta sprememba? Zato, ker se generali brez vojske spoznali, da so ostali osamljeni, da je slovensko ljudstvo proti njim nastopilo enotno in povezano in da je spričo tega edini izhod — menjati diako. Nova spokorniška obleka — »konzervativno sredstvo« jo menda nazivajo — naj bi sedaj skušala vplivati na protikomunistične množice. Toda komunistični voditelji se bodo tudi to pot zmotili. Slovensko ljudstvo sodi volka po nravi, ne po dlaki.

Ogromne gospodarske pridobitve Japoncev v prvem letu vojne

Sanghaj, 7. dec. s. V ubranosti namenov in metod, ki je lastna monolitnemu organizmu, z onim ravnim zasledovanjem ciljev, ki je posebna značilnost japonskega naroda, z vztrajnostjo in uspešnostjo zelo naprednega naroda, sestavljenega iz vojakov in delavcev, ki so morali črtati do večerj vse, kar jim je bilo potrebno za življenje 100 milijonov ljudi, iz malo plodne zemlje, ki ni bogata in ki je bila povrh obdana s sovražnimi državami pod vplivom anglosaških dežel, ki so jo hotele zadaviti, je Japonska začela reorganizirati ozemlja, ki so jih zasedli njeni junaki vojaki.

Komaj leto dni po zasedbi se je v vseh zasedenih deželah obnovilo normalno življenje in povsod se nadaljuje proizvodno delovanje. Tako je velik del vzhodne Azije spreminil ne samo svoje politično, temveč tudi svoje socialno lice, medtem ko je Japonska postala zelo pomembno središče uvoza in izvoza. Vse, kar je nekdo spadalo v britansko, ameriško, nizozemsko in kitajsko posest, je že popolnoma vključeno v močni japonski gospodarski sistem. Razen tega se države, ki so se pridružile novi politiki azijske obnove, kakor na primer Mandžukuo, Taj in Indokina, izmed katerih so nekatere celo sklenile medsebojne zavezniške pogodbe, aktivno udeležujejo ustvarjanju Velike vzhodne Azije kot močne etnografske stvarnosti, zgodovinske stvarnosti in današnjega gospodarskega jezika.

Japonska dobiva sedaj prav po onih prometnih središčih, ki so nekot bogatili Anglosase, kakor na primer Hongkong in Sanghaj, vse potrebne dobave za svoj lastni obstoj in za zmagovalno nadaljevanje vojne. Tako dobiva sedaj bombaz iz Kitajske, gumo iz Nizozemske vzhodne Indije in malajskega področja, železo in boksit z Malajskega polotoka, bencin iz Nizozemske vzhodne Indije in živila iz Kitajske, Indokine, Tajske in Filipinov. Razen tega je na primer na Sumatri zelo razvita proizvodnja olja iz kokosovih orehov, tobaka, čaja in kave. Prav tako se povsod izkoriščajo rudniki zlata, srebra in bakra. Glavna proizvodnja Malajskega polotoka, guma in kositer, je že dosegla predvojno višino. Ležišča kositra pri Peraku, ki so najbogatejša na svetu, se izkoriščajo celo v znatno večji meri kakor poprej. Zelo razvita je proizvodnja gume, ki z njo lahko Japonska razpolaga v ogromnih količinah, tako da je mogla rešiti s tem tudi vprašanje kuriva, kajti po najnovejši metodi je mogoče pridobivati gorivo tudi iz kavčuka.

Skratka, brez nadaljnega lahko rečemo, da se je položaj zaveznikov in sil Trojnega pakta v enem samem letu japonske vojne v pogledu surovin, zlasti onih, ki so potrebne za dolgo vojno, popolnoma spremenil.

Amerika objavlja svoje izgube le v dozah

Šele sedaj je objavila izgube ob lanskem japonskem napadu na Pearl Harbour, a še vedno ne v celoti

Buenos Aires, 6. dec. s. Iz Washingtona se doznava, da je mornariško ministrstvo šele zdaj, to je po enem letu, objavilo podrobno poročilo o škodi, ki jo je utrpela severnoameriška mornarica v Pearl Harbour. Iz poročila izhaja, da so bile po toplejnih oklopnice »Arizona«, »Oklahoma«, »Kalifornija«, »Nevada«, »West Virginia«, »Polagalke min« »Oglala« in »Utah« ter velik plavalčič dok. Razen tega je bilo izgubljenih 80 hidroplanov in 97 letal. Človeške izgube znašajo 2.117 oficirjev, mornarjev in pešakov mrtvih, 960 pogrešanih in 876 ranjenih.

Te strašne izgube je povzročilo 15 japonskih letal, ki so odletela z neke nosilke letal in preslepila severnoameriške straže. Japonci so izgubili samo 28 letal in 2 podmornice majhne tonaže. K tem delnim priznanjem ameriškega mornariškega ministrstva glede izgub ameriške mornarice v Pearl Harbour je treba dodati nadaljnje hude izgube, ki so jih zadali Japonci Američanom in jih objavili s svojo običajno resnicoljubnostjo in nepristranstvo v japonskih vojni poročilih.

Berlin, 6. dec. s. Vest, da je ameriško mornariško ministrstvo prav pred obletnico katastrofe pri Pearl Harbour, objavilo seznan edinic, ki jih je uničilo japonsko letalsko pomorsko orožje, je vzbudila, kakor si lahko mislimo, precejšnje presenečenje tudi v Berlinu. Očitno je, da te stvari ni bilo mogoče več dolgo prikriti. Navedena škoda in številke seveda niso natančne. Izgube, ki jih je zaznamil polkovnik Knox, komentira »Montage«, so samo del izgub, ki jih je v havajskih vodah se nahajajoča ameriška mornarica dejansko utrpela ob zori 7. decembra 1941. To je del izgub, ki jih je najvil japonski generalni glavni stan.

Lahko si mislimo kakšen vtis je washingtonska objava naredila v vsej Ameriki. Res je, da tudi najbolj naiven človek s ceste ni nikoli vzel za čisto zlat Knoxovih izjav in da je zdovratni molk mornariškega ministrstva še povečal splošno skrb. Vendar nihče ni mislil, da je bila katastrofa tako strašna obsežno. Res je z druge strani, da je bilanca tako zvanih zmag ameriške mornarice v zadnjih mesecih, kakor tudi številka o proizvodnji, zmanjšala vtis, prav tako pa je tudi res, da upravičeno vsak državljan ameriške republike lahko dvomi o tem, kar je Washington doslej objavil, kar danes objavlja in kar bo jutri objavil.

Angleška podmornica najmodernejšega tipa izgubljena

Lizbona, 7. dec. s. Angleška admiraliteta javlja, da se je podmornica »Unique« je bila podmornica najmodernejšega tipa. Oborožena je bila z enim 76 mm topom, eno strojnico in s 6 topednimi cevmi po 533 mm.

Izpred vojnega sodišča

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljstva Italijanskih Oboroženih sil Slovenija-Dalmacija, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v stvari proti:

1. Erjavcu Avgustu, sinu Josipa in Marije Strajner, rojenemu 4. III. 1914 v Oslici, istotam bivajočemu na št. 1, nahajajočemu se v zaporu;

2. Erjavcu Josipu, sinu Josipa in Marije Strajner, rojenemu v Oslici 3. III. 1909, tam bivajočemu, nahajajočemu se v zaporu;

3. Erjavcu Alojziju, sinu Josipa in Marije Strajner, rojenemu v Oslici 11. X. 1923 in tam bivajočemu, nahajajočemu se v zaporu;

4. Zajcu Vincencu, sinu Vincenca in Angele Sever, rojenemu v Mleščevu pri Stični 17. VII. 1921, kmetovalcu, nahajajočemu se v zaporu;

5. Kutnerju Alojziju, sinu Josipa in Alojzije Lampret, rojenemu na Potoku (Krka) 15. II. 1920 in tam bivajočemu na št. 7, nahajajočemu se v zaporu.

Obtoženi so bili:

a) zločina po čl. 1 Ducejeve naredbe z dne 3. V. 1942, ker so na Krki v nedodelenem času do 30. oktobra 1942 sodelovali pri združbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega in družbenega reda v državi, z obtežilno okoliščino za Erjavca Josipa, da je bil organizator;

b) zločina po čl. 16 Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941, ker so v zgoraj omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah sodelovali pri oboroženem krdelu z obtežilno okoliščino za prva dva kot poglavarja;

c) zločina po čl. 2 Ducejeve naredbe z dne 24. X. 1941, ker so v zgoraj omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah brez dovoljenja posedovali orožje in vojaško municijo;

d) zločina po čl. 7 Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941, ker so v istih krajevnih in časovnih okoliščinah poskušali napad na življenje pripadnikov Oboroženih sil pri raznih spopadih z italijanskimi četami.

Erjavcu Avgustu je razen tega obtožen trikratnega umora z obtežilnimi okoliščinami v smislu čl. 81 k. z. 575 do 576 št. 3 k. z., ker je na Potoku okoli polovice meseca junija 1942 premišljeno povzročil smrt nekega Drobniča Ivana in meseca julija 1942 v Velikem vrhu smrt sester Terezije in Franciške Piškur.

Zajc Vincenc je razen tega obtožen zločina po čl. 8 Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941, ker je v okolici Zužemberka v prvih dneh julija v družbi z drugimi neznanici težko poškodoval cesto v Zužemberku ter onemogočil promet na njej, navališči nanjo drevesna debela.

Iz teh razlogov je sodišče na temelju člena zakona spoznalo Erjavca Avgusta za krivega vseh pripisanih mu zločinov ter ga je obsodilo na smrt s posledicami, vključno z objavo sodbe v »Piccolu« v Triestu in v »Jutru« v Ljubljani.

Erjavca Josipa je sodišče spoznalo za krivega zločinov pod a), b) in c) z obtežilnimi okoliščinami in z olajšavo na temelju čl. 62 št. 6 k. z. ter ga obsodilo na dosmrtno ječo, na stroške in posledice vključno trajni preklie opravljanja javnih služb, zakoniti preklie in na objavo sodbe.

Erjavca Alojzija, Zajca Vincenca in Kutnerja Alojzija je sodišče spoznalo za krive zločinov pod a), b) in c) ter jih kot take obsodilo vsakega izmed njih na dosmrtno ječo, na stroške in posledice vključno trajni preklie opravljanja javnih služb, zakoniti preklie in na objavo sodbe. Na temelju člena 479 k. z. je sodišče oprostil Erjavca Josipa, Zajca Vincenca in Kutnerja Alojzija zločina pod d) zaradi pomanjkanja dokazov ter Zajca Vincenca zločina napada na javne naprave zaradi pomanjkanja dokazov.

Ljubljana, 30. novembra 1942-XXI.

Gospodarstvo

Sovjetske izgube na gospodarskem področju

V svojem mesečnem poročilu navaja Dresdner bank zanimive številke, ki kažejo, v kakšnem obsegu je skršena gospodarska moč Sovjetske Rusije glede na predvojno proizvodnjo v zasedenem področju. Leta 1938. je znašala v vsej Sovjetski Rusiji obdelana površina 153,6 milijona hektarjev. Od te celotne površine odpade na zasedeno področje 67,4 milijona hektarjev, to je 44%. Sama žitna proizvodnja, je znašala v letu 1938. 101,5 milijona ton; od tega je odpadlo 42% na sedaj zasedeno področje. Najobčutnejša je na agrarnem področju izguba v proizvodnji sladkorne pese. Leta 1939. je znašala celotna sovjetska proizvodnja sladkorne pese 17,6 milijona ton; od tega je odpadlo 15,4 milijona ton ali 88% na sedaj zasedeno področje (od proizvodnje na zasedenem področju pa je odpadlo 11 milijonov ton samo na Ukrajino, ostanek pa na področje Kurska in Voroneža).

Nadalje navaja statistika, da je Sovjetska Rusija izgubila 53% površine posejane z oljnimi rastlinami, 49% površine posejane z lanom, 53% površine posejane s kopoljo in 20% površine bombaznih kultur. Na zasedeno področje odpade 29% celotne površine gozdov, 47% konj, 41% goveje živine, 63% svinj in 28% drobnice. Najobčutnejše pa je stališče vojne proizvodnje izguba industrijskih surovin in pogonskih sredstev. Na zasedeno področje je l. 1938. odpadlo 61% celotne proizvodnje premoga, 64% proizvodnje železne rude, 52,5% proizvodnje jekla in 35% proizvodnje mangana.

Gospodarske vesti

Seznam steklenih in keramičnih predmetov, ki se smejo prodajati. Prejšnji teden smo objavili naredbo Visokega komisarja, s katero se omejuje proizvodnja in prodaja steklenega in keramičnega blaga. Naredba navaja steklo in keramično blago, ki se sme proizvajati in prolatjati, medtem ko se drugo blago ne sme proizvajati in ne prodajati občinstvu. Blago, ki je bilo proizvedeno do uveljavljanja te naredbe, pa se sme do konca tekočega meseca prodajati občinstvu. V zvezi s to naredbo prinaša sedaj »Službeni list« objavo, ki se glasi: Glede na naredbo Visokega komisarja z dne 26. novembra 1942/XXI. s predpisi za proizvodnjo in prodajo steklenega in keramičnega blaga se naznanja, da si stranke lahko ogledajo pri Pokrajinskem korporacijskem svetu seznam steklenih in keramičnih predmetov, katerih proizvodnja in prodaja sta dovoljeni. Ti izdelki morajo imeti navedeno odobreno ceno za prodajo pri proizvajalcu in ceno za prodajo porabniku. Slednja cena mora biti natisnjena na vsakem posameznem predmetu.

Podaljšanje italijansko-rumunske trgovinske pogodbe. Trgovinski sporazum, ki je bil sklenjen med Italijo in Rumunijo 20. novembra 1941., je bil te dni po sporazumu med obema vlada podaljšán do 1. januarja prihodnjega leta.

Pospesjevanje svilgozjva. Italija je, kakor znano, prva proizvajalka naravne svile v Evropi. Glede na pomen te surovine je italijanska vlada zdala vrsto ukrepov, ki predvidevajo do leta 1945. nadaljnje povečanje proizvodnje. Proizvajalci bodo prejemale posebne premije, če izkupiček glede na težo blaga ne bo dosegel osnovne cene. Osnovna cena pa se bo vsako leto določila za blago, ki da 1 kilogram svile na 10 kilogramov kokonov. Izravnani dodatki se bodo plačali za ono blago, ki ima po ugotovitvah posebnega tehničnega odbora večjo tržno ceno.

Radio Ljubljana

TOREK, 8. DECEMBRA 1942/XXI.

7.30: Slovenska glasba. 8.: Napoved časa — Poročila v italijanščini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Lahka glasba. 13.: Napoved časa — Poročila v italijanščini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenščini. 13.20: Plošče. 13.25: Operno glasbo vodi dirigent Morelli, sodeluje sopranistka Anna Burco Gentile. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Stjanc — Operetna glasba. 15.: Poročila v slovenščini. 17.15: Plošče »La Voce del Padrone — Columbia«. 19.: »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka glasba. 20.: Napoved časa — Poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Tipična glasba. 21.: Orgelski koncert Pavla Rancigaja, sodeluje violinist Jan Šlaj — prenos iz cerkve Sv. Petra v Ljubljani. 21.30: A. Nicotera: Pogovor s Slovenci. 21.40: Koncert sopranistke Ksenije Kusej. 22.: Orkester vodi dirigent Fragna. 22.45: Poročila v italijanščini.

+

Po došlih vesteh je preminul naš dragi oče

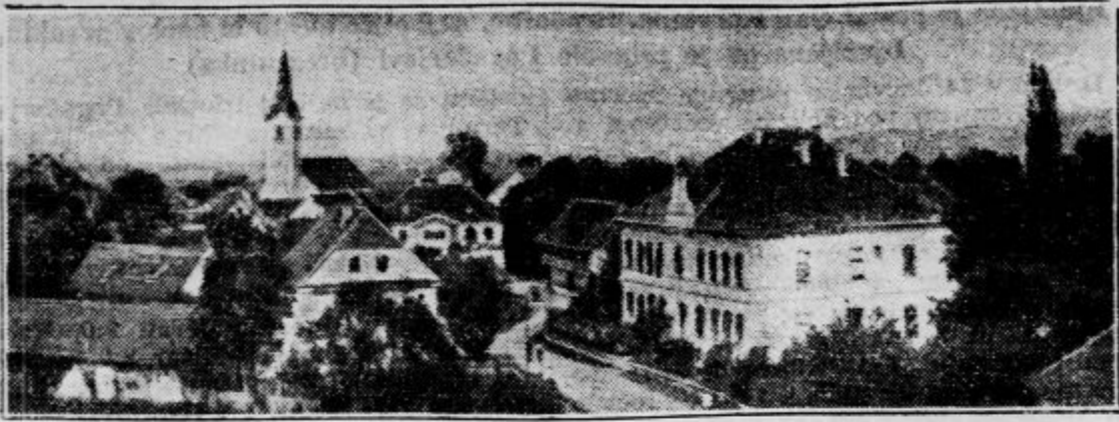
dr. Ivan Rudolf

odvetnik v Slov. Konjicah

Maša zadušnica se bo brala v cerkvi sv. Jožefa dne 10. t. m. ob 8. uri.

Zalužiči rodbini RUDOLF in SERNEC

Na Dolenjskem v rimski dobi

St. Jernej, eden izmed najlepših krajev na Dolenjskem

Tako s prihodom Rimljanov se je po vsem Dolenjskem pričelo novo življenje. Vojaštvo se je takoj spravilo na gradnjo novih cest, obenem pa je tudi pridno osuševalo močvirja in zidalo mostove in vodovode. Domače rodove pa so po preselitvi s hrbov in ravnine jeli učiti obdelovati polja in gojiti vinsko trto, zaradi česar se je pričelo kmalu pravo blagostanje po vsem Dolenjskem. Edino na denar se Dolenjci dolgo niso mogli privaditi in šele proti koncu 2. stoletja je postal tudi po Dolenjskem denar edino in izključno plačilno sredstvo. Za dvig novih pokrajin si je posebno prizadeval cesar Probus. Z uvedbo novih in boljših vrst trt je pripomogel vinogradništvu do popolnega razvoja, takisto pa je zboljšal vse rudarstvo, in to prav posebno znamenita dolenjska rudnika v Aidovskih jamah pri Mokronogu in pri Gornji Straži, kjer so bile urejene velike fužine, v katerih so topili železno rudo. Kmalu je tudi zaslovela dolenjska obrt, ki je izdelovala zelo trpežno in visoko cenjeno platno. V prostiranih dolenjskih gozdovih pa se je na veliko sekal les za rimske ladje. Dolenjsko je v rimski dobi v velikih količinah izvažalo v Italijo les, platno, volno, živino in kože, iz Italije pa je dobivalo v zameno olje, vino in razne kolonialne prideleke. Ves promet se je vršil iz Dolenjske po Krki (Corcoras) in Kolpi (Colapis) do Save (Savus) in od tod preko glavnih brodarških postaj pri Krškem, Mokricah in Čatežu ob Savi po Savi in Ljubljani naprej proti jugu.

O kulturnem življenju Dolenjske v rimski dobi pa dajejo najlepšo sliko neštete izkopanine iz Dmrovega, Trebnjega, Grubelji pri St. Jerneju in Novega mesta. Najzanimivejša med njimi so izkopanine pri Dmrovem, kjer je bilo odkrito mnogo rimskih grobov. V 1. stoletju po Kr. so mrličje sežigali, njih pepel spravljali v lepe lončene žare, kosti pa v steklene posode. Vse to so skupaj z drugimi posodami in okraski polagali v zidane grobe, ki so ga pokrili s kamnitno ploščo. Tudi v grobovih iz 2. stoletja se najdejo ostanki sežganih mrličev v žarah, med tem ko so v 3. stoletju jeli pokopavati pepel poleg groba in so v grobovih najdene le lepe bronaste igle in raznovrstni nakit. V tem stoletju so nastali iz opeke zgrajeni grobovi, v drugi polovici tega stoletja pa so že zidali za grobove cele kapelice z ličnimi stikarjami, v katerih so nastle zadnji počitek kar cele družine. S nastopom cesarja Konstantina v krščansko vero je bila izdana prepoved sežiganja mrličev in so posledje mrličje pokopavali.

S prihodom Rimljanov se je pričel tudi po Dolenjskem vedno bolj uvajati latinski jezik in posebno tako imenovani vsiki krogi so kaj kmalu uporabljali poleg domačega še latinski jezik. Razen jezika pa so vsi omenjeni Rimljani dvignili tudi splošno izobrazbo na Dolenjskem ter prenesli mnogo rimskih običajev na naša tla. Pač pa je prebivalstvo še obdržalo svojo vero in večkrat se je celo dogajalo, da so domači rodovi skupno z Rimljani častili obenem keltske in rimske bogove. Najbolj čaščeni keltski bogovi so bili v tej dobi vodni boginji Aequona in Adsaluta (Savina), vodni bog Savus, Genius loci, Noreia, Sedatus in Silvanus. Od rimskih božanstev pa so v glavnem oboževali Jupitra, Herkula, Neptuna, Bakha in Eskulapa ter boginje Cerero, Diana, Luno in Hekato. Odločno so pa Rimljani prepovedali krvave človeške žrtve. V praetorium Latobiorum in Nevodunumu pa so častili celo perzijskega boga Mitro, ob Krki pa so posebno Latobijanci imeli zelo v časteh sirskega Baala. Častitev teh bogov pa so uvedli po Dolenjskem vojaki, ki so prišli iz daljnih vzhodnih dežel. Toda

kaj kmalu se je tudi po Dolenjskem jelo širiti krščanstvo, ki so ga tu oznanjevali duhovni iz Akvileje, Salone in Sirmije. Prva oznanjevalca sta bila sv. Mohor in diakon Fortunat, ki sta prišla oznanjevat novo vero v naše kraje že leta 51. po Kr. Vendar pa se je krščanstvo šele z ustanovitvijo škofije v Emoni začelo utrjevati tudi po Dolenjskem.

Od prihoda Rimljanov naprej je vladala usodna povezanost Dolenjske z rimskim carstvom in obenem z blagostanjem je moralo Dolenjsko deliti z mogočnim svetovnim imperijem tudi vse njegove tegobe. Prvi dve stoletji je vladal po Dolenjskem relativni mir in z njim je naraslo blagostanje do vrhunca. Leta 168, pa so iz partске vojne vračajoče se zmagovite rimske legije zanesle tudi na Dolenjsko kugo, ki je pobrala ogromno prebivalstva. V tem času so pridri preko Donave tudi Markomani in Kvadi ter popolnoma opustošili Dolenjsko in šele Mark Avgreljui se je posrečilo pogrnati te divje rodove nazaj preko Nerika

v njih domovino. Takisto pa so prihajali v teh letih večkrat na plenjenje na Dolenjsko tudi Goti in zapadnogotski kralj Alarih je ob svojem pohodu proti Emoni izropal in opustošil nešteto dolenjskih naselbin.

Se večje nesreče pa so zadovale Dolenjsko ob preseljevanju narodov. S preseljevanjem narodov je tako rekoč prenehala rimska oblast na Dolenjskem, saj Rimljani mso bili več v stanu zaščititi domačega prebivalstva pred divjimi tolpmi, ki so na svojih pohodih proti Italiji plenile in puštošile po vse deželi. Pri tem so posebno trpela bivališča ob glavni prometni žili Emona—Neviodunum. Zaradi tega so jeli maloštevilni prebivalci, ki jim je uspelo otepi si vsej golo življenje, bežati v gore in si tam graditi trdnjave. Tako je nastala iz nekdanj mogočnega rimskega mesta Neviodunuma onstran Krke pri Krški vasi na višini močna trdnjava, za katero so našli gradivo v porušnem Neviodunumu.

Leta 430. so Rimljani odstopili del Panonije hunskemu kralju Rovi. Njegov naslednik Atila je ustanovil lastno državo v Panoniji in rimski cesarji so mu odstopili vse Posavje in z njim vred tudi Dolenjsko. Vendar je kljub temu prišel Atila kaj kmalu v spor z Rimom in je na svojem pohodu proti Italiji popolnoma opleni in deloma tudi razrušil Dolenjsko. Po Atilovi smrti pa so se vse Panonije z Dolenjsko vred podlastili Vzhodni Goti, ki so po imenu sicer še priznavali rimsko nadoblast. S prihodom Vzhodnih Gotov pa je posebno jela upadati že tako lepo se razvijajoča kultura in domače prebivalstvo je ponovno na pol podivjalo med barbarškimi narodi. Obenem pa se je s prihodom Gotov tudi končala rimska doba Dolenjske in Dolenjsko je preslo v srednji vek.

Prof. Ferdinandu Seidlu v spomin

Umril je mož, kaj tak je se med nam! Ako za koga, velja to za pok. Ferdinandu Seidla.

Bil je mislec, učenjak in vzornik. Kakor pajek je smoval iz sebe vse svoje dolgo življenje spise, razprave in knjige o naših gorah, njih rastlinstvu, potresih, vetrovih in vremenu. Kamenju mu je govorilo o svojem nastanku, svojem življenju in svoji starosti, cvetlice pa so mu razkazovale svoj čudovit stroj, svojo neprekosljivo smotnost in svojo nedopovedljivo prilagodljivost.

V delavnico sem tvojo zrl in videl vedno sem vrtenje, prelivajoče se življenje prerojevanje, prenavljanje, iz bitja v bitje prelivanje. Tako je lako rekel tudi on z Gregorčičem.

Prof. Seidl je bil Eolova harfa, v katero se je lovilo večno valovanje neprestano se izpreminjajoče prirode. Vse njene pojave je opazoval, meril, tehtal, zapisoval in uvrščal v red. Bil je prirodoslovec in kakor takšen je gledal in ocenjeval, kar se je godilo okoli njega in v njem.

Njegov pogled je segal v daljno, daljno davnilo in gledal takratno obličje naše zemlje. Z leti sta razširila njegova pridnost in njegovo hrepenenje po resnici, njegovo znanje v daljnjo, širino in globino. Bil je botanik, geolog in meteorolog, torej pravi polihistor. Dostikrat je pravil, da je bilo njegovo najpomembnejše doživetje, ko je profesor v osmi šoli razlagal teorijo Kanta, Laplacea. Menda ga je prav ta dogodek napotil, da se je odločil za prirodoslovje.

Seidlov prednik na očetni strani je bil češkega pokolenja. Prilimek Seidl je še danes na Češkem prav pogosto.

Zmes češke in slovenske krvi je dosegla prav v pokojnem profesorju svoj višek. Seidl Ferdinand je bil v svoji mladosti šibkega in rahlega zdravja. Ko se je rodil, je bil tako revno neobgijene, da so se bali, da ne bo roj tvu sledila tudi že smrt. Zaradi tega so na vsa moč hoteli, da be bil čimprej krščen in tako postal dedič nebeškega kraljestva. S pametnim, treznim in preudarnim življenjem si je podaljšal svojo življenjsko dobo tako, da je bil pravi Metuzalem. Saj je umrl v svojem 87. letu. Skoro do zadnjih trenutkov je bil pri sebi. V svoji kratki boleznii je silil iz postelje, da bi delal, kakor je bil navajen leta in leta. Teško si je dal dopovedati, da je zadosti delal in da si je odpočitek več kakor zaslužil.

Nenavadno dolgo življenje je Seidlu omogočilo, da je obogatil znanost in dal iz sebi mnogo dobrega. V njegovem življenju je bilo mnogo dobrega, v njegovem življenju je bilo mnogo dobrega, v njegovem življenju je bilo mnogo dobrega.

be vse. Doživel je zadoščenje, da je bilo njegovo znanstveno delo splošno priznано. Prof. Seidl ni bil samo sloveč znanstvenik. Svojo skrb, vno in gorečnost je poklanjal tudi malenkostim, za katere se učenjak njegovega slovesa ne bi bil zmenil. Saj je bil član in doktor je kolikaj zmoget tudi predsednik mnogih naših narodnih društev. Brez njega ni mnila nobena prireditelj, bodisi predavanje, igra ali proslava. Ako ga kdaj le ni bilo videti, je bil kriv samo tahten vzrok. Bil nam je etara, dragocena in častljiva za tava, ki je šla pred nami, kažoč pot, po kateri je treba hoditi, da je človek sebi in drugim, v srečo, korist in blagor.

Hudo nam je po pok. prof. Seidlu in pogrešal ga bomo. Saj je bil rarus nans in gurgite vasto.

Pa kaj hočemo! Tudi on je moral plačati slednji svoj dolg naravi. Kaj je naša dolžnost? Pomnik postavimo mu tak, da slednji skuša biti mu enak!

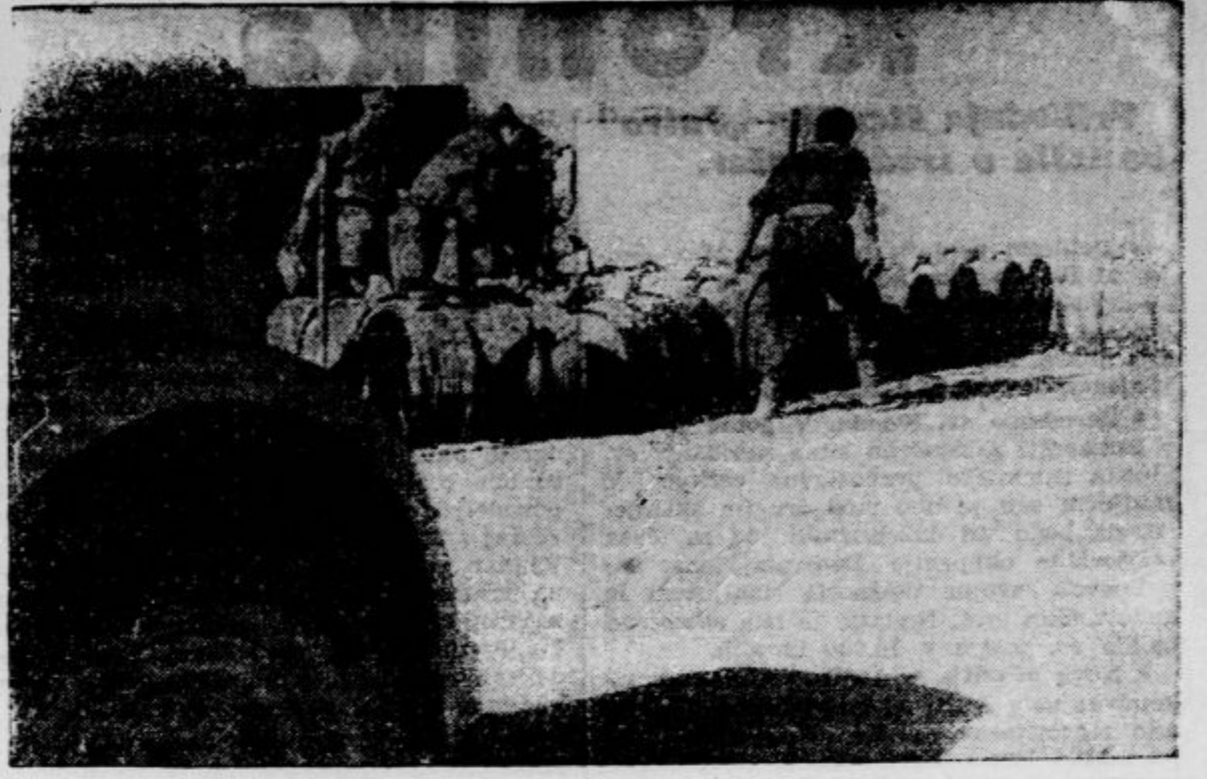
Prof. Seidl, ponosi smo, da si bil naš!

Zadnja pot prof. Seidla

Novo mesto, 3. decembra.

Kako veliko priljubljeno-t, spoštovanje in ugled je užival pokojni novomeški znanstvenik profesor Ferdo Seidl, ki je pokazala njegova zadnja pot, na kateri ga je spremljala poleg velike množice meščanstva tudi vsa novomeška srednješolska mladina, katere vzgoji je pokojni profesor posvetil doberšen del svojega življenja.

Že mnogo pred 16. uro so se zbrali pred hišo žalosti na Ljubljanski cesti številni njegovi stanovski tovariši, prijatelji in znanci ter vse novomeško dijaštvo, da se še poslednji poslovi od nepozabnega pokojnika. Po cerkvenih obredih so novomeški pevci zapeli ganljivo žalostinko, nakar se je zvrstil veličasten pogrebni sprevod proti pokopališču. Za križem je stevala srednješolska mladina, za krsto, ki je bila obložena z vencii in cvetjem, pa užalošeni svojci, za katerimi se je uvrstil dolg sprevod, v katerem so bili zastopniki občastnosti, župan dr. Polensek, celokupni gimnazijski profesorski zbor z ravnateljem g. Dolencem na čelu, bivši župan dr. Režek, ravnatelj Kmetijskih šole inž. Absec, zastopniki kulturnih in drugih ustanov Dolenjske metropole ter velika množica prijateljev in znancev. Po cerkvenih obredih v pokopališki kapeli in pred grobom so novomeški pevci zapeli še dve pretresljivi

Rifornimento di carburante a nostri automezzi in marcia sul fronte dell'Africa Settentrionale — Italijanska motorna vozila na pohodu v Severni Afriki se zalagajo z gorivom

žalostinki, nakar so pogrebci zasuli njegovo zadnje domovanje s svežim jesenskim cvetjem, ki ga je pokojni dolenjski učenjak tako zelo ljubil.

Iz Hrvatske

Na vzhodni fronti je padel domobranski topniški major Slavko Paar iz Zagreba. Udeležil se je bojev v Stalingradu in bil 27. septembra ranjen. Nato so ga prepeljali v vojaško bolnišnico v Konstantinovi, kjer je 8. oktobra ranam podlegel. Majorja Paara so pokopali z vojaškimi častmi na pokopališču v Konstantinovi.

Hrvatsko-nemška kmetijska razstava v Zemunu. Dne 5. t. m. je bila v Zemunu odprta hrvatsko-nemška kmetijska razstava, ki bo trajala do 15. t. m. Istočasno bo prirejena razstava tudi še v dveh drugih mestih velike župe Luka, in sicer v Vinkovcih in Vukovaru.

Ustaški sestanki. Predzadnje nedelje je bil spet niz zaupnih sestankov pristaev ustaškega gibanja. Razen v Krapini, Požeji in Veliki gorci je bil zaupniški sestanek v Novigradu Podravskem, kjer je bil

navzočen tudi minister Janko Tortič v Kutini je kot zastopnik vlade med drugimi odličniki povzel besedo veliki župan dr. Gvozdič, v Vojnem Križu državni saveznik in glavni ravnatelj prof. Aleksander Seitz, v Belišću predstojnik Delavske zbornice v Zagrebu Vekoslav Blaškov, v Trgovištu pa je bil na zborovanju navzočen odposlanec glavnega ustaškega stana Tomislav Grgič. Kontrola živilskih nakaznic. Zaradi izredno visokega števila izdanih živilskih nakaznic v Zagrebu so oblastva sklenila, da izvrše kontrolo nad vsemi izdanimi izkaznicami. V svrhu pregleda mora vsak družinski poglavar prinesiti živilske nakaznice za svojo družino na kontrolni urad. Na nakaznice, ki ne bodo vidirane se racionalna živila ne bodo mogla kupiti. Prihodnji mesec bodo izdali živilske nakaznice samo tistim osebam, ki bodo imele nakaznice opremljene s kontrolnim žigom.

Dubrovnik dobi svoj tednik. Priprave za izdajanje hrvatskega tednika v Dubrovniku so v najlepšem teku in je pričakovati, da bo list izšel že prei božičem. Tednik bo imel prvenstveno kulturni značaj.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 8.: ob 14.: Petrkove poslednje sanje. Prvič v sezoni. Mladinska predstava. Nastop Miklavža. Izven. Cene od 12 lir navzdol. Ob 17.: Ples v Trnovem. Izven. Cene od 18 lir navzdol Sreda, 9. decembra: ob 16.30: Deseti brat. Red A. Četrtek, 10. decembra: ob 16.30: Sestoro oseb išče avtorja. Red Četrtek

P. Golja: »Petrkove poslednje sanje«. K tej mladinski igri bo prišel Miklavž in bo obdaril pridne otroke, za katere bodo prispela darila z natančnim naslovom, najkameje do začetka predstave. Miklavža bo spremljala njegovo spremstvo, angeli in parkli. Naslovno vlogo v igri bo igrala Vida Juvanova. V ostalih glavnih vlogah: Danilova, Pol. Juvanova, šaričeva, Lipah, Peček, M. Skrbinec, Marija Vera, Levarjeva, Drenovec itd. Režiser: prof. O. Šest.

OPERA

Torek, 8.: ob 10.30: Angel z avtom. Mladinska opereta. Izven. Prvič v sezoni. Cene od 18 lir navzdol. Ob 16.: Thais. Izven. Cene od 24 lir navzdol Sreda, 9. decembra: ob 16.: Slepa miš. Opereta. Red Sreda Četrtek, 10. decembra: ob 16.: La Boheme. Red Premierski

Simončić-Mav: »Angel z avtom«. Mladinska opereta v treh dejanjih. Osebe: sv. Peter — Janko. Ing. Štrukelj — Anžlovar, Marijana — Stritarjeva, Urša — Koširjeva, Biserka — Barbičeva, stražnik — Planec, Joško — Bajde, Metka — Besednikova, Zmazek — Humar, Osa — Gregorin, gospa — Rusova medvedar — Simončić, sonce — Urbančičeva, mesec — Humar, hotra Smrt — Džanga, zvezdici: Migica in Zigica — T. Remškarjeva in Tavčarjeva. Dirigent: R. Simoniti, režiser: Maša Slavčeva, koreograf: ing. P. Golovin. Inscenator: ing. E. Franz.

KULTURNI PREGLED

Massenetova „Thais“ v Operi

Massenetovo so glasbeni zgodovinarji večinoma krivični. Neznatno in le mimogrede je omenjen njegovo ime tam nekje med Saint-Saënsom, Delibejem in Bizetom, od katerih priznavajo genialnost predvsem zadnjemu. Riemannu je Massenetov slog soroden Meyerberjevemu, Anton Mayer pravi o njem, da danes ni več prav užiten in da nekaj dobrih melodij ne more pokriti ostale osladne vsebine (Zuckerghalt) njegovih oper. Modernejši Bücken (z univerze v Kölnu) mu je pravičnejši, imenuje ga prilagodljivega, barvno in melodično bogatega. Temu mnenju bi se kaj kmalu pridružil, ker ni v njem nasne ali narodne nestrpnosti in ker pravičeno ocenjuje svoj čas zelo slavnega francoskega skladatelja, člana francoske Akademije in imetnika nešteti odlikovanj in drugih vidnih časti.

Massenet nima Verdijeve moči, Mozartove duhovitosti ali Wagnerjeve monumentalnosti. Je skromnejši, šibkejši od teh velikanaov, a čustveno dovolj dojemljiv, da nam je ustvaril nekaj odličnih oper. »Thais« ni njegov najboljši delo. Daleč jo presega »Manon« predvsem po dovršenem orkestralnem slikanju sceničnega razvoja. Vendar se mi zdi, da kljub temu ne smemo menovati te glasbe »muckasto laskajoče«. Res je, da ji manjka sila. Cutni svet bi moral biti prikazan nebrzdanejši (pri tem mislim na divjo čustveno silo v Sostakovičevi Katarini Izmajlovi), a duhovni, asketski svet je prikazan za Francoza zadosti dobro. Massenet je eden od tistih skladateljev, katerih dela se označujejo s »épice bien faite«, z vsem nekoliko klasicistično poudarjenim znanjem (če že ne s tako smerjo), ki Francoze vedno odlikuje. Čustvena razgibanost je najvidnejša v spvih Thais same, kjer dosega močne viške in se razplami večkrat

v zgočo, vse obsegajočo strast. Gotovo presladko je prikazana sprobrnatev (medigra med tretjo in četrto sliko), dasi je zgolj instrumentalno ta del kaj lep dokaz skladateljeve sposobnosti.

Za uspešno uprizoritev so se sodelujoči zelo potrudili in je predstava dosegla pri prvi izvedbi zelo lep uspeh. Režiral je Debevec, čigar delo se pozna ne toliko v zunanji sceni, kjer je imel dobre pomočnike, kolikor v pravilni notranji pripravi igralskega osebja. To se pravi, da je on eden od redkih opernih režiserjev, če ne edini, ki zna razločiti, za kaj gre v vsebini iz čisto človeškega stališča. Tako psihološko-analitična razčlemba dela, vzpostavljena z glasbenim izrazom in prikazana v primer-nem slogovnem sceničnem okolju, nam potem dá tisti rezultat resnebe in pristne človečnosti, ki jo vselej iščemo v velikih umetniških delih in ki je Debeveče režije nikoli ne pogrešajo.

V glavnii vlogi je Valerija Heybalova. Teško je kritično poročati o umetnici, ki dosega dejstvitve daleč nad običajno mero v našem gledališču. Njeno doživetje v osebni Thais je igralsko popolno in pevsko podprto z izrednimi glasovnimi in muzikalnimi sposobnostmi. Še boljše prikazuje bolj kakor radost ali celo razuzdanost. Zato njen lik v izrazu vidno raste proti zaključku dejanja. Nasproti njeni vlogi stoji Primozič z vsoto težo in tehtnostjo asketskega Atanacia, ki ga prikazuje bolj človeško in bolj strastno, kakor je morda bila zamislil libretista. A zato nam je bližji. V tretji in v predzadnji sliki se s partnerico posebno ujemata kot dve sili nasprotij greh in askeze, hrepenenja in zapoljivosti. V ostalih vlogah, ki so znatno manjše, čeprav sevoda nepogrešljive, nastopajo Sla-

deljev kot Nikija. Petrovič kot Palemon, Dolničar kot suženj, Mlejnikova kot Krobila, Polajnarjeva kot Mitrala in namesto obolele Spanove Sturm-Stritarjeva kot opatinja. Besedilo je prevedel Stritof, a o tem je težko soditi, ker je odgovorjava igrancev večidel slabo umljiva.

Režiser Ciril Debevec

Glode baleta, ki je izvrstno izveden, pripominjam, da že v nekaterih operah opažamo isto preprosto vsebinsko zasnovno pleso: ljubavna igra, izražena v mimiki in kretnjah, s katero se plesalec in plesalka spremljata in obdana od drugov (ki so le nekaki ornamenti), vabita v ljubavni opoj. Poudarjam, da je v »Thais« ravno ta preprosti motiv zelo pravilno izbran, saj služi balet v razvedrilo razvratni družbi na sceni. Sicer si pa želimo videti koreografsko za-

snovo na kaki drugi podlagi, a o tem bomo govorili ob primernih prilikah.

Pri putu je bil dirigent Stritof, ki smo ga po daljši odsotnosti z radostjo pozdravili. Ne mislim pisati slavospevom orkestru, kolikor jih ni zaslužil. Mislim, da je Stritof čustveno naš najmočnejši, najrazgibanejši dirigent. Morda bi se dala celo »Thais«, ki je še dosti romantična opera, podati slogovno drugače, a izrazno naredi ravno Stritof največ, kar je mogoče. Zato orkester vseskozi dobro zveni, ker njegov vodja svergiha godbenikom svoje močne poetične predstave. Vodja zbora je Simoniti, plesalci-solisti Bravničarjeva, Japljeva, Remškarjeva, Kürbos in Pogačar, koreograf Golovin. Solist v violinskem solu, Albert Dermalj, na sporedu sicer ni omenjen — to tudi ni običaj —, vendar ga moramo zlasti zaradi tonsko nenavadno lepo zaigranega mesta posebej omeniti. Za inscenacijo pa bi nas lahko zavidalo marsikatero večje gledališče, tako je s preprostimi sredstvi dosežen velik učinek. Docela neoporečna bi inscenacija bila, če bi še puščavniške kočje zamenjali z votlinami ali s primernejšimi kolibami. Oba mozaika (pri Thais doma in v samostanu) sta odlična. Predstava je bila zelo dobro obiskana, igralcem in dirigentu je občinstvo izrazilo obilo priznanja.

Martjan Lipovek.

Kronika naših umetnostnih razstav

V Jakopičevem paviljonu

V nedeljo dopoldne ob 10. se je začela v Jakopičevem paviljonu nova razstava. Slikarji Zoran Mušič, Maksim Sodej in Jovan Zonič so razstavili okrog šestdeset del, ki zavzemajo tri sobane našega častitljivega razstavišča. Brez govorov in pozdravov, brez povabljenih gostov, ob prisotnosti nekaj malo oseb, med katerimi je bil tudi predsednik Narodne galerije dr. Wandischer

in ki so se jim kmalu pridružili številni drugi prijatelji naše umetnosti, se je razstava te trojice odprla javnosti. Kvaliteta razstavljenih del je najboljši porok, da bo razstava, ki traja do 3. januarja, privabila še mnogo občinstva.

Zoran Mušič je zastopen z več kot petnajstimi deli; med njimi so trije grasi, vse ostalo so olja. Razstavlja pretežno tiste motive, ki jih označujejo z besedo tihozitja. Zdaj so to jabolka na mizi, zdaj mrtvi fazani, cvetlice, starinsko razpelo ali gotski svetnik — sami predmeti, ki privlačijo nase bolj oko kakor pa fantazija, zakaj v njihovi vsebini ni nič izrednega, ne pripovedujejo o velikih rečeh, ne presenečajo po predstavljajni izvornosti. Toda vse te podobe imajo težisce v nečem drugem. Na Mušičevih slikah, kar smo jih videli na dosedanjih razstavah, je kvalitetni poudarek v izrazito slikarskih značilnostih, predvsem v svojih in fino dognani barvitosti. Mušič je slikar v pravem pomenu besede, slikar, ki ga zanima predvsem barvno reševanje problemov, kakor jih zastavlja do-ločeni motiv. Zato morajo videti njegove podobe v dobro odmerjeni razdalji in v pravilni osvetljavi; čim bolj jih opazuje, bolj te mikajo, kar je zmerom znak dobrih umetnostnih stvaritev. Mušiča ne zanima pri slikanju zgolj »naravna« podoba predmeta, marveč njegov učinek na naš, njegove barvne kvalitete in način kako »sedla« v prostoru. Zato je pri Mušičevih tihozitjih teh poglobljenih in finih študijah tako imenovane mrtve narave, ponekod značilno tudi okolje in ozadje tihozitnih motivov, prikazano zgolj slikarsko: t. j. z barvnimi sredstvi, izražajočimi intenziteto svetlobe in njene odraze v stvarih predmetnega sveta.

Maksim Sodej razstavlja dvanajst slik v olju, štiri lesoreze, dve risbi in dva gvaša. Med olji ni tokrat nobene izrazite krajine; slike so delno kompozicije, delno portreti, akti in portretne studije. Povsem

Kronika

Prihodnja številka „Jutra“ bo izšla v sredo zvečer.

* Petdeset ustanov po Brunu Mussoliniju. Ministrstvo za korporacije je odredilo 50 dijaških ustanov, ki se imenujejo po pokojnem Brunu Mussoliniju. Vsaka študentja in študentke italijanskih tehniških vi-olkih šol

* Zasedanje sv. Snoda. V petek je bilo v Bukarešti zaključeno letno zasedanje sv. Sinoda rumunske pravoslavne cerkve. V zaključni seji je bilo med drugim sklenjeno, da bodo vsi dušebrižniki, ki za časa boljševiske okupacije Besarabije niso izpolnjevali svojih dolžnosti, izključeni iz duhovniških vrst. Nadalje je bila sklenjena izdaja sv. pisma v 10.000 izvodih.

* Nova odkritja v Aostri. V nedavnih izkopavanjih v Aostri so odkrili nove znamenite starorimske stavbe. Med njimi ima prvenstvo Porta Praetoria. Z gledališčem, amfiteatrom, Augustovim slavolokom in z ostanki mestnega obzidja tvori Porta Praetoria glavni del arheološkega območja starorimskega mesta Augusta Praetoria. Mešana vrata so odkrili potem, ko so porušili okoliške hiše in očepkali zemljo. Nato so mestna vrata primerno obnovili.

* Zborovanje nemških zdravnikov. Te dni se je zbralo na vojaški zdravniški akademiji v Berlinu več sto vodilnih zdravnikov iz vse Nemčije. Zborovanje je vodil šef vojaškega zdravstva. Prišli so razni ugledni medicinci in vojaški uniformi ali civilni obleki, da bi poročali o svojih znanstvenih dosegih v bolnišnicah, zavodih in laboratorijih. Zastopani so bili higieniki, kirurgi, internisti, dermatologi, patologi, psihiatri in farmakologi. Med predstavniki sta bila tudi Hitlerjev generalni komisar za nemško zdravstvo polkovnik prof. dr. Brandt in nemški državni zdravstveni vodja dr. Conti. Predavanja so bila izčrpna in izredno zanimiva. Nemška poročila pravijo, da od poslednj imeli nemški zdravniki v civilni in vojni službi mnogo novih napotkov in pripomočkov. Strojeno je bilo vse, kar zmore nemško zdravniško znanje in nemška zdravniška umetnost storiti za vojake.

* Božična drevesca bodo tudi letos dovoljena v Nemčiji. V raznih gozdovih so jih že mnogo posekali, številno je enako lastniku. Marsikod jih že razvažajo, čeprav je železniški promet letos izredno otežen. Samo v Berlin mora 400 vagonov prevažati božična drevesca. Razen tega bo mnogo drevesc potrebnih za bolnišnice in vojašnice.

* Cerkev se je sesula. Iz Lizbone poročajo: V neki cerkvi v Guimarãesu je med službo božjo začel nekaj pokati. Tla so bila preveč obtežena, ker je bila cerkev nabito polna vernikov. Naenkrat so se tla vdrla in mnogo vernikov je padlo v kripti pod cerkvijo. Rušiti se je začela tudi ostala cerkev. Nastal je velik prepad. Deset oseb se je smrtno ponesrečilo, 50 hud poškodovanih ranjenec pa so prepeljali v bolnišnice.

* Hud mraz na Švedskem. Iz Stockholma poročajo: Na vsem Švedskem je tudi letos začela nastopati izredno huda zima. Na južnem Švedskem so v noči na pretekli četrtek imeli 20°C mraza, v severnih pokrajinah pa je padlo živo srebro celo na 30°C pod ničlo. Vodovje naglo zmrzuje in zaradi tega se zdaj močno trpi vse ladijski promet. Državni ledolomilci so bili odpisani v severne predele. V Stockholmu pričakujejo, da bo obalno vodovje začelo kmalu zmrzovati.

* Na smrt obsoben verižnik. Pred posebnim sodiščem v Berlinu je bil 46letni Werner Weitz iz Wuppertala obsoben na smrt, ker je od marca lani ponarejal sezname, na katere je prejemal dodatne žilvske nakaznice za delavstvo. V 11 mesecih si je prisvojil 50 stotov mesa, 15 stotov masti in 175 stotov kruha. Bil je že 15krat kaznovan, in sicer 4krat zaradi sleparije in verižništva. Smrtna obsodba je bila že izvršena.

* Se en vlomilec obsoben na smrt. Kakor smo že nekajkrat poročali, nastopajo tudi na Madžarskem posebno ostro zoper ljudske škodljivce, ki izkoriščajo vojne razmere. Zlasti ne uide kazni, kdor izkoristi zaletenost za svoje materialne namene. Tako se je moral pred prekim sodom v

Budimpešti te dni zagovarjati že večkrat kaznovani Janos Gergely, ki je v času zaletenosti vlomil v 23 vi in nabral mnogo plena. Zaslanih je bilo 27 prič. Po dolgoletni razpravi je bil Gergely obsoben na smrt.

IZ LJUBLJANE

— Južno vreme, ki je nastopilo v nedeljo, traja dalje. Po jutranji temperaturi 3°C se je ozračje v nedeljo čez dan ogrelo na 8,4°C. Čeprav podnevi ni prišlo, so bile ceste vlažne in blatne. V noči na ponedeljek pa se je nebo spet zjasnilo in včeraj zjutraj je bilo živo srebro na -2°C. Vendar je tudi še včeraj prevladovalo južno vreme. V nedeljo zvečer je Ljubljano zagrinjala zelo gosta megla, da si videl komaj dva metra pred seboj. Tudi ponedeljsko jutro je bilo megleno, vendar se je megla v teku dopoldneva dvignila.

— Umrl je Draksler Janez st. iz Sp. Šiške, Aljaževa 19. Pogreb bo na praznik 8. t. m. ob 14. uri iz kapele sv. Frančiška na Zalah.

— Akad. slikar prof. I. Vavpotič bo danes ob 11 uri vodil na razstavi Mušič—Sedej—Zonič v Jakopičevem paviljonu. Prof. Vavpotič, ki je znan kot dober govornik in zna na izreden način pritegniti občinstvo k svojim izvajanjem, bo gotovo tudi tokrat kakor po navadi imel številne poslušalce. Razstava je bila že pri otviritvi v nedeljo prav dobro obiskana. Razstavljenih je 60 del, olj, gvašev in risb. Posebna zanimivost so Zoničeve risbe, ki predstavljajo ciklus ilustracij k Njegoševemu Gorskemu vijencu. Zonič, ki je preživljal 10 let v Parizu, razstavlja prvič v Ljubljani.

— Ponovitev III. simfoničnega koncerta. Ker je bilo za sinočni koncert izredno veliko zanimanje, se bo koncert s celim sporedom ponovil, in sicer v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 18. uri v veliki univ. dvorani. Simfonični orkester bo ponovil pod vodstvom Draga Marija Sijanca celotni spored III. simfoničnega koncerta in bo tudi pri ponovitvi sodeloval pianist prof. Anton Trost. Vstopnice za ponovitev koncerta bodo od srede dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene matice. IV. simfonični koncert bo v petek, dne 18. t. m. prav tako v veliki univ. dvorani. Dirigiral ga bo violinist Karlo Rupel. Vstopnice za ta koncert pridejo v predprodajo v ponedeljek, dne 14. t. m.

— Otvoritev razstave slik Fr. Pavlova. Danes v torek ob 10. uri se bo začela v galeriji Obersnel razstava priznanega slikarja Fr. Pavlova, o kateri najde čitatelj kaj več v kulturni rubriki. Posebna vabilna se ne bodo razposiljala, vabljivi so vsi, ki cenijo domačo umetnost.

— Perutnina mra Jeseni na vrh. Perutnina potrebuje najrazličnejšo prčo, piše urednik »Malega gospodarja«. Pestre piče pa zelo pogreša, če je zaprt v ograjenem prostoru. Zategadelj je prav važno, da kokaši, race in gosti — če jih imamo — pustimo jeseni na vrh, kjer je za pašo še vsega v izobilju. Zlati kokaši potrebujejo mnogo beljakovin in apna poleg hranilnih snovi. Precej beljakovine nudi tudi žito, ki ga pa nimamo dosti na razpolago. Brez beljakovin kokaši ne neso. Ker krmimo kokaši največ z mehko kuhano hrano, trpi nesnost. Krompir, listje zelja, odpadki repe, pese in podobno ter ostanki jedi so sicer izvrstna hrana za perjad, najbolj za race, vendar samo taka hrana ne zadostja. Krompir vsebuje mnogo škroba, a zelo malo beljakovin. V prosti paši na vrhu torej perjad nadomesti pomanjkljivo prehrano. Tam najde zelenja, deževnikov, zapoznelih hroščev, mrčesa in drugega, kar vse vsebuje mnogo beljakovin, masti in snovi, ki jih je malo v hrani, katero pokladamo. Jesenska paša je tem bolj važna, ker jeseni dobro krmljena perjad laže prenaša zimo. Tako je torej vedno nujno, da zadnje lepe dni izkeristimo za pašo in s tem kar najbolj pripravimo živali za zimo.

— Praznično zdravniško dežurno službo bo opravljala od ponedeljka ob 20. ure do srede do 8. ure zjutraj mestna zdravniška dr. Žilko Jožica, Pleteršnikova ul. 13. — Glasbena akademija priredi v petek 11. t. m. ob 18. uri v veliki filharmonični dvorani svojo prvo produkcijo. Na sporedu so pevskie in instrumentalne točke.

raj robustnega realizma (št. 45), tam pa s tankimi psihološkimi poudarki (št. 46). Veliko olje z motivom »Odaliska« kaže, da prihaja iz okolja, v katerem se zblizueta vzhodni in zahodni življenjski stil. Posebno značilne so Zoničeve ilustracije za največji epos Črne gore in eno najznačilnejših pesni vsega balkanskega prostora, za »Gorski vijenec«. V vrsti dinamično pojmovanih prizorov podanih v črno-belem kontrastu, zajema Zonič heroične momente in osebe Njegoševе moštvo. Delo bo vzbudilo tem večjo pozornost tam, kjer je pesnitev, ki jo njen italijanski prevajalec Umberto Urbani primerja z »Divino Commedios, več kakor samo ena izmed mnogih knjig. — Vsekako se je dvojici slovenskih umetnikov pridružil uvaževanja vredni tovariš.

Pavlovec v Galeriji Obersnel Naj omenimo v tej kroniki tudi razstavo, ki se bo odprla danes dopoldne. Franca Pavlova več kot trideset krajinj, razvrščenih v zgornjih prostorih Galerije Obersnel. Pisec teh vrstic si je mogel ogledati zbirko najpovejših Pavlovcvih stvaritev še pred otvoritvijo razstave. V Pavlovcu cenimo enega najznačilnejših slovenskih krajinarjev, in vsaka razstava potrjuje z večjim poudarkom ta njegov sloves. Sedanja razstava je zanimiva iz več razlogov. Predvsem so to umetnikove najnovejše slike, nastale zapovrstjo v teku letošnjega leta; z izjemo dveh portretov so same krajine in med njimi sami motivi iz Stožice s severnega oboda našega mesta. Pavlovec se je v tem času oprjel kakor človek ki vdrži v viharju, najhujega koščka sveta in je krajino doživljal in slikal na motivih, ki so se mu nudili v najbližji okolici doma (pet jih je posnetih samo z dvorišča domače hiše). Zaradi tega ne kažejo krajine na Pavlovcvi novi razstavi posebne pestrosti; njihov vauer je v izdelavnosti posebnosti motivov, v intimni doživljenjski tesnobi a drugega domačega prostora. Pavlovec nam je v domačo navedel Laotseja, češ, ni treba iti daleč po svetu; zadostja, da stopiš na prag svoje hiše in že mnogo vidiš, če znaš gledati. Človek se spomni tudi

Programi po 3 L. (za dijake 1 L.) bodo od štirih dalje občinstvu na razpolago v Matični knjigarni.

— Jeskovi točaji — Italijanski, nemški, francoski itd. — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 3 — prične tekem tega tedna. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) in začetnem, nadaljevalnem ali konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaji so uradno dovoljeni. Vpisovanje in informacije dnevno do 19. ure.

— Spomin na veliko povodnj. Te dni mineva 70 let, ko so v alpskih pokrajinah, še zlasti pa v Savinjski dolini in Celju, razsajale strahovite povodnji. Strojena je bila ogromna škoda, od katere so si prizadele pokrajine le počasi opomogle. Ljubljana sama je doživela strahotne dni. Promet z gorenjskimi kraji in z Beljakom je bil zaradi plazovja in povodnji več dni prekinjen. V Celovcu je v noči na 29. novembra divjal strahovit orkan. Pustošenja, povodnji in plazovje na Korškem niso zastajale za podobnimi nesrečami na štajerskem in v ostalih alpskih krajih. Na progri nad Brežami na Korškem se je sesul plaz, širok 500 m in globok 200 m. Na štajerskem so bile v višjih predelih še huje katastrofe kakor na Spodnjem štajerskem. Dolina pri Köflachu je bila izpremenjena v eno samo jezero. Dne 26. novembra je Judenburg brzojavno klicel na pomoč, ker je Mura strahotno naglo narasčala. Zelo sta bila ogrožena tudi Bruck in Špital na Semmeringu. Škoda v prizadetih pokrajinah je bila tem večja, ker je povodnj trajala precej dolgo.

— Popravlila na cesti. Pred kratkim so obnovili močno obrabljeno betonsko cestišče v Slomskovi ulici med Resljevo cesto in Kolodvorsko ulico. Delo je bilo zamudno in je trajalo šest tednov. Večji del cestišča, ki je imelo velike razpoke, so morali razbiti in prekopati z rovačami in ponekod cele plošče betona izsekati. Potem so cestišče na novo zbetonirali, da je cesta tudi na tem delu ravna in gladka, kakor na odesku med Kolodvorsko in Miklošičevo cesto. Dela so se vršila ob lepem vremenu.

— Ravateljstvo Drame potrebuje gramofonsko ploščo s posnetkom te norške arije iz III. dejanja Verdijevega »Othella« (Desdemona, Desdemona). Ako ima kdo izmed ljubiteljev Drame to ploščo, ga ravateljstvo vlijudno naproša, da jo proda ali pa posodi upravi gledališča.

— Licitacije v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti št. 15 bo v soboto 12. t. m. ob 15. uri, ko bodo prišli na dražbo predmeti, zastavljeni meseca maja. Za dražbo pripravljene predmete bodo razstavljeni isti dan ob 10. do 11. ure v uradnih prostorih zastavljalnice.

— Po drva naj pridejo lastniki poslovnih prostorov, javnih obratov in zavodov, ki so že dobili nakaznice za kurivo, na mestno pristavo, Povšetova ul. 12, kjer je sedaj dosti zažaganih drv. Kdor pa lahko prevzame kar cela polena naj gre ponj na sporniti prostor SK Ljubljane na Ciril-Metodovi cesti (prej Tyrševa cesta).

— Ne čakajte zadnjega dneva! Zlaj je še čas! Res lepe in umetniško izdelane fotografije v različnih barvah in dveh do štirih držah vam naredimo Vaše slike. Legitimacije naredimo retuširane v enem dnevu. Ob nedeljah in praznikih atelje odprt samo dopoldne. Se priporoča Kocmur Marjan, fotografija, Prešernova ulica 9 — Društvena 34.

— Učite se strojeplja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj prične 9. decembra. Najuspešnejša desetpeta učna metoda. Vaje po diktatu, vaje v spisovanju pisem, uradnih vlog, prošelj, računov, tiskovnih itd. Specialna strojepljarska šola: največja moderna strojepljarska, stroji raznovrstnih sistemov. Vpiše se lahko vsakdo, za dijakov inje posebni oddelek. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Prospekti s slikami na razpolago: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska c. 15.

GOSPODJE, POZOR!
KLOBUČARNA „PAJK“
Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da zgleda kot nov. Lastna delavnica. Zaloga novih klobukov.
Se priporoča RUDOLF PAJK, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38, Miklošičeva cesta 12. Nasproti hotela Union.

Goethejevih besed, da se stoprav v omejitvi pokaže mojster. Prijatelji in častilci Pavlovcve krajinarske umetnosti bodo imeli ob tej razstavi dovolj prilike, da se — kolikor omogoča prostor — svojo osvetljuje — poglubo v subtilne podrobnosti Pavlovcvega slikanja pomladnih, poletnih in jesenskih motivov iz okolja, v katerem se izgubljuje zadnji valovi mesta ter narava, tavbe in človek prehajajo v večjo sročeno in v rustikalno pristnost. — Pavlovec je tu značilno vzdržen v barvah.

»Ven Gorch jh lahko slikal s kaj živimi barvanji. Nam je dejal Pavlovec, kaj jh živel v Provenci in imel pred seboj tamono naravo. Pri na- ni tako intenzivnih barv, naše sonce nima take predornosti.«
Med krajini je tudi nekaj tihozitij s cvetličnimi motivi. Ježici—Stočam je Pavlovcvo bivanje v tem kraju in njegova omčitev na najžoji prostor prinesla prednost, kakor je nima mnogo naših krajinj: da je slikar priznanih umetniških kvallit obdelal kar izredno velik ciklus krajevih motivov in da je domala vsa razstava posvečena enemu samemu kraju. O izrazito umetniških kvalitetah Pavlovcvega dela pa ob priliki š: beseda v tej rubriki. Za sedaj je samo treba opozoriti, da je nova Pavlovcveva raztava zares vredna pozornoga in uživajočega ogleda.

Razstav potemtakem ni malo: vrste se druga za drugo in ni jh skoraj take da bi jh bilo mogoče odredi večjo ali manjšo umetniško pomembnost. Razmah likovno umetnostne proizvodnje v zgodovinskih letih 1941—1942 bo ostal v naši kulturni zgodovini značilna poteza teh let. V Ljubljani živi in deluje mnogo slikarjev, več kakor v prenanjih evropskih mestih te velikcti. To otežkoča boj za obstoj, liva svoje slabe strani, a tudi neke vrline, predvsem tekmo za kvaliteto uveljavljanje. Vedno pogostejše so slike tudi v izloženih oknih trgovin, in ne samo trgovin z umetninami — vendar so tu večkrat razstavljenepodobne, ki nikakor ne predstavljajo vsino slovenske upodabljajoče umetnosti.

SPORT

Nad 100 igralcev table-tenisa

Je včeraj nastopilo na prvenstvenem turnirju v izvedbi Hermesa — Prvak Ljubljane je postal član Korotana, Bradeško, najboljšo mesto in naslov prvakinje Ljubljane pa je pripadlo Pogačarjevi (brez kluba)

Drugič v 14 dnevih se je aglina sportna sekcija Hermesa pod aglinim vodstvom g. Pušenjaka lotila organiziranja velikega table-teniškega turnirja, to pot ne samo za propagando in za izpolnitev zimskega sportnega termina, temveč za razdelitev nastovov ljubljanskih prvakov in prvakinj v moški in ženski skupini. Prireditelj je uspeval v vseh pogledih, saj je turnir pokazal, a ase da v dobrih rokah in ob zadostnem zanimanju tekmovalcev izvesti lepo sportno tekmovalno tudi v taki — recimo po krivici zastopljeni — sportni panogi.

Da ima table-tenis širok krog aktivnih ljubiteljev, smo lahko sodili po marsikaterih znakih, saj so zelene mize za njih čas nadomestile mnogokje večje prostore za udejstvovanje na prostem, toda udeležba na tem zadnjem turnirju je prekosila vsa pričakovanja prirediteljev. Za nastope v raznih skupinah bile so vsega tri, I. in II. moška ter ženska posebej — se je priglasilo nič manj kakor 110 tekmovalcev, od katerih jih je vsekakor največ poslal Hermesa. Mnogo udeležencev je prišlo tudi iz vrst tako imenovanih neverificiranih, ki pri svojem navdušenju za belo žogico pač niso prišli do tega, da bi si poiskali tudi sportno društvo za svoje udejstvovanje. Mnogo med njimi je bilo prav dobrih in so temu primerno tudi zaseli vidna mesta v končni oceni. Deklet je bilo 8, za nov začetek dovolj.

V dolgi vrsti iger, od katerih so bile številne zelo živahne in napete, so nekatere izzvalje tudi prave senzacije. Vse napovedi je postavil na glavo neorganizirani Poženel, ki je izločil pred koncem oba brata Strojnika in tudi Bogataja. Prvak Ljubljane je postal Bradeško iz Korotana. Med

dekleti se je najbolj izkazala Pogačarjeva. Turnir se je zaradi velikega števila udeležencev zelo zavlekel, tako, da so morali zadnje odločitve v konkurenci II. kategorije odložiti na naslednji dan.

Nekaj glavnih izidov

I. moška kategorija
III. kolo: Bradeško-Moran 2:0, Reček-Tršinar 2:1, Milanović-Uičar 2:0, R. Strojnik-Gregorčič 2:0, Bogataj-Subert 2:1, Strojnik III - Meden 2:1 Gabrovšek-Merala I 2:1, Poženel-A. Strojnik 2:0!!!

IV. kolo: Bradeško-Milanović 2:0, Strojnik-Reček 2:1, Bogataj-Strojnik III 2:0, Poženel-Gabrovšek 2:1.

Finale: Poženel-Bogataj 3:0, Bradeško-Strojnik 3:1, Poženel-Strojnik 3:0, Bradeško-Bogataj 3:1, Bogataj-Strojnik 3:0, Bradeško-Poženel 3:0.

Ljubljanski prvak je postal Bradeško (Korotan), drugi je neorganizirani Poženel, tretji Hermecan Bogataj in četrti Hermecan Roman Strojnik.

Ženske:
I. kolo: Merala-Velikonja 2:1, Polak-Sterle 2:1, Pogačar-Fugina 2:0.

II. kolo: Bricelj-Merala 2:1, Pogačar-Polak 2:1.
Finale: Pogačar-Bricelj 2:0.

Prvakinja je postala tako neorganizirana Pogačarjeva, druga pa je Hermecanka Bricljeva.

Na prireditvi je bilo ves dan lepo število gledalcev, ob zaključku pa so obiskali marljivo tekmovalce tudi predstavniki društva (predsednik dr. Mauri in zastopnik ital. žel. delegacije ing. Pattavini), ki so skupno z glavnim vodjo turnirja razdelili zmagovalcem krasna darila.

Livornu se majejo tla

Prvi poraz vodilne enajstorice po dveh mesecih in pol — Na obeh častnih mestih sta obe moštvi iz Torina

Že nekaj tednej je kazalo tako, da se v najvišji diviziji italijanskih nogometnih moštev majejo tla od vsega početka vodilni in do zdaj neporaženi enajstorici Livorna in predvčeršnjim je prišlo, kar je moralo priti. Poletna ekipa iz Livorna, ki se je s tolikim ognjem vrgla v letošnje prvenstveno kampanjo in več kakor dva meseca — v resnici je zdaj tudi še tako, toda zasledovalci so ji nedeljo za nedeljo bolj za petami — zavzela najvidnejše mesto pred tolikimi slavimi nasprotniki z zadnjim državnim prvacom vred, je v nedeljo spodsnila prvič na celi črti in prav občutno povrhu. Dogodek se je odigraval ob gostovanju torinskega Juventusa na igrišču čudežne enajstorice same in je z mnogih vidikov vreden vse pozornosti. Led je zdaj prebit tudi pri dozdaj nepremaganem favoritu, vrsta kandidatov — zdaj jih je kar pol tučata, ki jim je treba le še enega ali dveh uspehov, pa bodo tudi na višini do sem nedosežnega partnerja — se je zgostila in vsa prvenstvena borba stopa po zadnji nedelji v novo fazo, še zanimivejšo in še bolj ogroženo kakor je bila v prvih desetih tednjih.

Torinci — junaki dneva

Čudno naključje je hotelo, da so zadnjo nedeljo prispevali levji delež k najkrepkejšim izidom dneva nogometaši iz Turina, onega severnoitalijanskega središča, čigar sportni duh je neomajen tudi v izrednih okoliščinah sedanjega časa. Enajstorica Torina je doma igrala s Triestinci in — kakor nihče skoraj dvomil ni — spravila vse izkupičke z najizdatnejšim izidom X. kola. Še bolj presenetljivo — in sploh odločilno — so vaje nadaljnji potek tekmovalca — so svojo nalogo opravili igralci Juventusa (tudi iz Torina), ki so si privoščili čast in zadoščenje, da so kot prvi v letošnji sezoni porazili Livorno in še na njegovem terenu povrhu. Uspeh je njim pomagal na tretje častno mesto v tabeli, nič manj pa niso njihove zmage veselili njihovi tovariši iz Torina in še nekateri, ki že tako dolgo zaman strežejo po točkah pri onem začaranem Livornu.

V ostalih srečanjih te nedelje se je sreča še enkrat nasmehnila mestu Milanu, ki si je spet pripisal v dobro tri točke, dve doma na račun velike Genove in eno po zaslugi gostujoče enajstorice Milana v Bergamu. Poraz Genove proti Ambrosiani je silo ublažila Liguria, ki je prizadela letos že tako hudo preizkušeni Venetzi še en udarec in jo še bolj približa na zadnje mesto v tabeli. Podobno kakor Milan so sklenili računati tudi Rimljani, ki so prav tako z dvema močtvoma — in državnim prvacom vmes — knjižili tri točke; Lazio na kožo Vicenze dve, Roma pa eno po neodločenem sestanku — z letošnjim novincem Barijem, doma pri njem. Močtvo z Matosichem v napadu je tudi to pot dobilo obe točki in si je že pomagalo v zgor-njo tretjino tabele; Bologna je bila zmerom dobra znanaka in očitno tudi letos ne bo odpevala.

O podrobnih izidih

nam je ostalo v zapiskih še naslednjih nekaj beležk:

Ni bil težak korak, ki ga je moral napraviti Torino v srečanju s Triestino; izid 4:1 pove najmanj to, da za zmago boljnih ni bilo nobenega strahu. — Nesreči se rada pridruži še druga in tako je Venetia kot gost Ligurije v enim samim dobljenim golom (0:1) pustila obe točki v Genovi ter ostala še naprej zadnja v tabeli. — Atalanta je računala na mnogo več, toda Milano se je pridno otepal vseh nevarnosti in slednjaj je ostalo pri 0:0, kar je bil obnem tudi edini remis te nedelje. — Vicenza je v Rimu gostovala proti Laziju; stvar je bila skoraj v naprej izgubljena zanjo, toda izid 1:2 kaže, da je rešila vsaj čast brez točke. — Obe moštvi s tekme v Bologni sta zdaj na poti navzgor; to pot je bila Bologna boljše sreče in tudi boljše znanja, saj je s 3:1 neoporečno odpravila partnerje iz Fiorentine. — Državni prvak Roma je bil gost Barija in malo jih je bilo, ki bi mu bili pripisovali več kakor poraz; če je rešil točko z 2:2, je zanj vsaj trenutno dovolj. Toda do ponovnega prvaka je njegova pot zmerom daljša. — Tekma

Tudi Spezia poražena

Kakor vodilnemu Livornu v diviziji A tako se je v diviziji B zgodilo tudi prvoplasirani Spezji, ki je prišla pokazat svoje znanje v daljno Padovo. Domačini si niso dali vzeti poguma in res jim je uspelo, da so obdržali obe točki doma. Ker je Pro Patria z zadnjega mesta remizirala v Cremono, se je situacija na dnu tabele zaostri-la tako, da mora zdaj Spezia deliti prvo mesto s to ekipo in je prva samo še zaradi boljše razlike golov. Pa so bile še druge senzacije to nedeljo; Napoli je izgubil proti zadnjemu iz tabele, rimski Mater je naložil 4 gole Anconitani in še drugega več. V tabeli spadajo v elitno trojico moštva Spezie, Pro Patrie in Padove, najslabša pa je še zmerom Pescara.

Dvoboji X. termina so se končali takole:
Pescara-Napoli 3:1, Pisa-Savona 3:1, Cremonese-Pro Patria 0:0, Udinese-Novara 4:1, Siena-Alessandria 4:2, Palermo-Modena 1:0, Fano-Brescia 1:1, Mater-Anconitana 4:0, Padova-Spezia 2:1.

Iz obilice prvenstvenih izidov iz divizije C navajamo — kakor običajno — samo izide znanih moštev iz okrožja A, in sicer to pot naslednja dva: Gorizia-Ponziana 1:0, Fiumana-Magazzini Generali 4:3.

Boksarski troboj v Berlinu

Nemčija 23, Madžarska 12, Italija 8 točk

Kdor je spremljal sportne dogodke po svetu (in čital mimogrede še našo rubriko zadnja dva dneva), je lahko poučen, da so imeli amaterski boksarji Italije, Madžarske in Nemčije od petka do nedelje svoj tretji letošnji troboj, ki je do sobote zvečer napredoval tako daleč, da so v njem Nemci vodili s 17 točkami pred Madžari (11) in Italijani (4).

Nedeljski izidi so samo še potrdili stajajo formo domačih boksarjev. Iz 8 dvo-bojev zadnjega večera so Nemci nabrali še celih 11 točk, Italijani pa 4, medtem ko so se morali Madžari zadovoljiti z edinim remisom in edino točko. Višek sporeda je tvorilo zaključno srečanje v težki kategoriji med Nemcem Tem Hoffom — ta mož ima res to zagonetno ime, o katerem smo nekoč močno podvomili — in Italianom Chieso, ki se je že v I. kolu končalo z efektno zmago domačina s 8. o. Zaključno stanje točk: Nemčija 23, Madžarska 12, Italija 8 točk. Medsebojne ocene: Nemčija-Italija 15:1, Nemčija-Madžarska 13:3, Madžarska-Italija 9:7.

To je bila že tretja letošnja zmaga Nemčije v troboju amaterskih boksarjev prijateljskih držav. Nemška ekipa je iz rok sportnega vodje v. Tschammerja prejela krasno darilo drž. kancelarja Hitlerja.

Bolgarija preskrbljena s premogom

Parlamentarna komisija bolgarskega trgovskega ministrstva je obiskala te dni na čelu s trgovskim ministrom znano rudniško mesto Pernik, kjer se je točno informirala o delu v premogovnikih. Ravatelj je komisiji poročal, da rudniki s polno paro obratujejo, tako da je preskrba Bolgarije s premogom zagotovljena.

Zimsko spanje naših živali

Leto za letom se po večnih prirodnih zakonih ponavlja močnejši življenjski ritem: za pomladjo prihaja poletje, za poletjem jesen in naposled prika »starka zima«.

Življenje se pozimi nadaljuje in pripravljata na mogočen razmah

Zimo vse narodne pravilnice in otroške pesmi opisujejo enako nemilostno kakor smrt. Da, pri ljubljani je tudi nalika med zimo in starostjo. Ta nalika je, kakor vse podobne analogije, le do neke mere resnična. Smrt je takisto »življenje«, zima je le prehodna stopnja prirodnega življenja, ni pa ne starost, ne smrt. Pravo zimo, ki ne bema res smrt živim bitjem, napovedujejo astronomi za nedolga doba, milijone let oddaljeno dobo, ko se bo zemlja docela ohladila, ko bo tudi sonce dobivalo skorjo, utegne zmanjšati njegovo gorikoto. Naša zima — celo zima na visokem severu, pa je zgolj nekaj odmor sil, ki razvijajo organsko življenje. Ta odmor je le delen, oziroma bolj navidezen, nego stvaren. V resnici se življenje nadaljuje in brez nehanja pripravljata na tisti močnejši razmah in zalet, ki zaznamuje pomlad. Zima ima namreč dvoje poglavitnih lastnosti: zmanjšata se gorikota in hrana. Vendar pa mraz ni toli važen činitelj v živalskem življenju, katero nas tudi predvsem zanima, kakor se človeku zdi na videz. Brez dvoma skrajna zima onemogoča obstoj mnogim živalim, toda v zimski pokrajini je še nekaj, kar živali bridko občutijo: nedostaja jim hrane.

Priroda lahko živali kolikor toliko zavaruje pred mrazom: četveronožje živali dobe gosteje dlako, ptici topeljeje perje. Toda glede hrane je zašla v škripe; mraz ne pusti rastlinam rasti, sneg pokrije polja, ni več žuželk. Priroda je skrbna gospodinja; dobro se zaveda, da mora v času, ko se je zemlja oddaljila soncu in dobiva zaradi tega manj gorikote in svetlobe, prehraniti svojo neštevno družino s pičlo zalogo, ki jo ima v zimskih pokrajinah na razpolago. Zaradi tega je vpeljala za nekatere živalske vrste čisto poseben način štednje s hrano. Imenujemo ga zimsko spanje.

Ali naj nam bo žal, da smo pri-krajšani za zimsko spanje?

Leni ljudje včasih, ko pritiška hud mraz in se zdi, da je zima res že od sile neprijetna, radi obžalujejo, da tudi človek ni obdarjen s to zavdanja vredno lastnostjo. Na jesen bi se človek vlegel in bi lepo spal tja do prve pomladi. In mu ne bi bilo treba skrbeti ne za hrano in ne za kurjavo. Prijetno bi dremal, živčed od maščobe, ki bi jo bil nabral v toplejši dobi. Ali priroda je dala to predpravo samo nekaterim živalim, medtem ko je mnoge druge prisilila, da si tudi pozimi same iščejo hrano in se skušajo kakorkoli prebiti skozi zimo do pomladi. Tudi človek je bil vsekdar izroččen zimi na mlast in nemilost in tako je prav. Samo v neprestanem boju se je lahko razvijala njegova naravna bistroumnost.

Ne vemo, kdaj je človek izgubil naravno obleko, o kateri se pričujejo borni ostanki na njegovi koži (diakice). Gotovo je bil že takrat tako pameten, da je umel porabiti za obleko kože živali, ki jih je

ubijal za svojo hrano. Toda zima ga je prisilila, da je iztrgal bogovom prometjsko skrivnost ognja. Ko se je naučil izdelovati ogenj, je položil temelj vsej sedanjim omiki. Človeški um se ne bi nikdar tako mogočno razvil, če ne bi bil tudi človek vržen v neumljeni boj z zimo.

Toda pustimo človeka. Se li spominjate pravilnice o lepi kraljici, ki jo je hudobni sovražnik začaral, da je spala dolga leta in ni več spoznala ljudi, ko se je bila predramila? Tak sen — čeprav znatno krajši — se loteva nekaterih živali v pozni jeseni. Priroda skrbi, da so dobro pripravljene nanj. Spomladi žro toliko, da se nastitijo in se okrepčajo, v poletnem času in v trdi jeseni pa morajo imeti več hrane, da se odebeltjo, to je, si pridobe maščobo. Le-to rabi njihovo telo, da vzdrži čez zimo svoje funkcije, čeprav jih izvršuje v znatno manjši meri. Pri nekaterih živalih pa jih reducira na skrajni minimum.

Živali se zarijejo k zimskemu spanju, ko jim zmanjka hrane

K zimskemu spanju se zarijejo živali šele potem, ko res nimajo več hrane, zato se včasih zgodi, da jih sneg preseneti. Vendar so taki primeri redki, zakaj živali instinktivno čutijo, kdaj je zima na pragu. To je opazilo tudi preprosto ljudstvo, ki ima sploh dobre oči za dogodke v prirodi. Imamo več vremenskih pregovorov, ki so v zvezi z živalskim zimskim spanjem. Kadar se n. pr. netopirji in ježi podajajo v svoja zimska zavetišča, vemo, da je prav blizu zima, zakaj te živali ne najdejo več hrane. Vztrajali so dokaj dolgo v jeseni, nadejajoč se, da bodo lahko izkoristili še poslednje priliko, samo da pridejo v svoj zimski stan kar najbolj rejene. Zimski stan si izbirajo kaj modro — po nagonu, ki so ga podedovale od prednikov — in sicer ondi, kjer se temperatura skoraj ne izpremenja. Če je zima ves čas zelo mrzla, ostanejo tja do zgodnje pomladi v prezimovališčih; če pa postane topleje, brž pomolijo skozi luknjo svoj gobec, ki ga pa kmalu skrijejo, slutčed, da se ni napočil ugoden čas. Naše ljudstvo pravi, da bo še dolga zima, če se medved vrne v svoj zimski brolg.

O netopirjih pripoveduje klasični slovenski prirodopisec Franc Erjavce: »Po sto in več se jih včasih stisne skup v kako zatijše; kakor podnevi, više tudi vsa zimo z glavo navzdol držče se z zadnjimi nogama. Ob živnem vremenu se tudi pozimi prebude in malo izlete, pa gredo zopet spat. V hudi zimi jih mnogo zmrzne.«

Se zanimivejši je v tem pogledu polh. Naš pisatelj Josip Jurčič je v spisu »Jesenska noč med slovenskimi polnarji« napisal marsikaj zanimivega o tej živali, ki čimdalje bolj izginja iz naših gozdov; tudi dr. H. Dolenc je lepo očrtal lov na polhe in polhove navade. Polh se v jeseni odebelt, e zvije v svitek, skrči glavo, noge in rep in tako zaspi. Erjavce pravi: »Spedeča polha človek lahko v roke vzame, razteza, zatoči po zemlji, celo ubosti bi ga smel, in vendar se ne bo prebudil, tako trdno spi. Ali v dolgi zimi se vendar sam vseh zdrami toliko, da se na pol spedi majo iz zaloge, ki si jo je bil jeseni nanesel v ta samem. Zatem zopet zaspi.«

Najboljši gospodar pa je naš poljevk

škodljivec — hrček. O njem je znano, da je hud tat, ki vedno misli samo na se. Pod zemljo ima cele kašče in skladišča. Kamor znaša žito, mak, sočvice, korenje, krompir itd. Pravijo, da posebno delaven hrček znosi toliko vsakršnega žita in sadeža, da bi človeku zadostovalo za hrano v vseh zimskih mesecih. Erjavce piše: »Ko začne jesenski mrzli vetrovi briti po strmiščih zadela hrček oboja vrata s prstjo, potem si izkoplje novo stanovanje nekoliko čevljev globokje od prvega, kamor prenesi tudi vso zalogo. Ko je to storjeno, začne jesti, da se prav odebelt, potem se vleže na postelj, katero si je nastal z največjo travo — in zaspi. V svitek zviti spi vso zimo kakor mrtev. Nekateri pa mislijo, da se tudi v zimi včasih prebudi in da gre jest. Smešno je gledati hrčka »pomladi, ko se zbudi iz dolgega spanja. Najprej leno izgube otrpnele ude, zazeha in zarenči, kakor bi mu bilo še prezagod iti s postelje. Zatem začne pomazikovati, rad bi se vsedel, pa ne gre prav, opteka se, kakor bi bil pijan. No, počasi se vendar zdrami, se olliže in opere, gre jest in kmalu je zopet stari grešnik, prav tak, kakor je bil.«

Tudi ježa — kakor smo že omenili, priroda pošilja čez zimo spat. Ko gre listje z drevja, se jame ta bojazljivi bodičar pripravljati za zimo. Izkoplje si globoko jamo in prav na debelo nana in vanjo listja, mahu in trave. Ko se približa zima, se zvije v klopčič in zaspi trdno spanje do pomladi.

Zajec in lisica sta pozimi velika reveža

Te živali in še nekatere druge, ki so pri nas bolj redke, n. pr. medved, so privilegirane od prirode, vse druge pa se morajo v zimskem času trdo boriti za svoj obstanek. Veliko bi lahko povedali o tem zajcu, ki si mora na razne načine pomagati, da pride do hrane. Če ga zamede sneg, mora objedati dreve, s čimer si nakopije še večje mrzno svojega vnetega zalezovalca — človeka. Zelo se najbrž hujuje zaradi zime prekanjena lisica, ki vzlic svoji izurnjenosti, v tatvini pozimi čisto posluša, kako ji kruli prehodu izstradan žolodec. Na Erjavce tako opisuje lisičje zimske tegebe in skušnjave:

»Sestrada h-leca prečaplja in viha nos, sedaj je zavohala meso, počasi in nezaprano se mu bliža, ogleduje ga od vseh strani, vsade se zraven njega, poželi steza nogo po njem, ali spreha jo strah in sum. Obrne se proč, kakor bi hotela oditi, pa se zopet povrne, zopet hodi okoli d'ščega mesa, obojavlja sa, sede, oči se ji ognijo, brezupno hlastne po mesu in skobec jo zagrabl za vrat — ali pa tudi ne. Lisica, ki je gladna, da se skozi njo vidi, se večkrat pramaga in se obrne od zapeljive skušnjave. Našli so sestradano lisičo pred vablivo vabo crkajeno.«

Se več zanimivosti ima zima na tem področju. Cela vrsta je še drugih klatežev in prezbajajočih zm kih svatov pa ptic, ki jim priroda ni dala, da bi odletele v toplejše pokrajine; svojevrstna je zima v čelnelem panju, čudno, je življenje bub, ki čakajo pomladi. Sploh je zima prava čarovnica, ki ne izpremeni samo prirodnega obličja, temveč tudi zmede živa bitja in čudno zaplete v njihova neravnina pota. Zato pa je pomlad »s pravi kraljeviti iz devete dežele, ki prerazi vse čarovniške štrane in prebudi živo naravo k čudovitemu prerodu.«

Skupna prehrana

Prehrana velikih kupin zaposlenih ljudi se je v Nemčiji razvila na vzoren način. Kakor v obratih, tako se tudi v skupnih taborniških prehranjevalnih delavcev. Za delovne moči iz drugih evropskih držav ima skupna prehrana še svoje posebne prednosti. Tako bi n. pr. bilo nemogoče delavce prepustiti samooskrbi tudi tedaj, če bi si morali preskrbi samo zajtrk ali večerjo. Pomislimo samo na kakšne težkote bi ljudje našli ob priliki supovanja, kajti le malo jih obvlada nemščica. K temu bi se pridružila še izguba časa, ki bi jo povzročilo nabavljanje živil. Inozemski delavci so po večini nastanjeni v skupnih taborniških in pokazalo se je, da je najboljša, če se v njih tudi prehranjujejo. Prebivalci taborniške enostave izročijo svoje živilske nakazalce vodstvu kuhinje in so potem opoščeni vsake skrbi za prehrano. Z drugimi besedami — oni se enostavno vsedjo za pogrnjeno mizo. Skupna prehrana zahteva enotno upravljanje in se poslužuje visoko razvite tehnike, ki vsaki skupni kuhinji omogoča, da zadostno nasiti ne samo vsakega posameznika, ampak da ga, kar je še važnejše, pravilno prehranjuje. Človek je namreč lahko sit, pa vendar manjkajo v hrani življenjsko važne sestavine.

Nemška delovna fronta je na področju skupne prehrane izvršila veliko in vzorno delo. Tako se n. pr. kuharji in kučarice obračunjujejo v posebnih poskusnih kuhinjah. Znanje, ki si ga tu pridobijo in ga potem uporabijo v kupnih kuhinjah rajbolj, koristi prav stanovalecem taborniških in poskusnih kuhinj se nauče pravilna kuhanja posameznih jedi in smotrnega sestavljanja jedilne lista. Pri tem ne igra važne vloge samo količina, ampak v še večji meri raznovrstnost prehrane. Dolgost jedilnika namreč ni odločilna za kakovost košila, kajti pri prehrani ni metodajna samo količina, ampak tudi kakovost. Prehrana v Nemčiji se ravna v veliki meri po zdravstvenih zahtevah, kar z njimi povzbuje, kakor se je pokazalo v praksi, delovno uspehe.

Poročno posredovanje za težke vojne invalide

Prisvojne nemške socialne ustanove se trudijo z vsimi silami, da v vojni poškodovanim vojakom ne samo omogočijo napredke v poklicu temveč da jim tudi ugadjajo pot v zakonsko življenje. Oni morajo imeti občutek, da so kljub svoji poškodbi po vredni člani narodne zajednice in da imajo med svojimi sočlanidnjaki v vsekem primeru ugledno in zajamčeno eksistenco. Kako naj se invalidom brez roke ali nože vojnim slepecem ali drugič izsakaženim omogoči, da se oženijo, da najdejo življenjsko družico in srečo rodbinskega življenja? Ugledno je, da je dovolji za močitev sposobnih deklet ki so iz notranjega prekanja vojne sklenili zakon z vojnimi invalidi. S sodelovanjem raznih organizacij, predvsem seveda društva nemških žon, je

urejen zakonrat samo v Lipskem »Usad za poročno posredovanje za izsakažene težke vojne invalide, vojne in druge slepce«. Ta usad vrši zakonsko posredovanje na neposreden način. Pri tem ni toliko govora o medsebojnem zblizevanju posameznih moških in žensk, kolikor o socialnih priložnostih, bivanju in kakšnem morskem kopalšču, okrevališču ali na podobnih krajih, kjer se sestajajo vojni invalidi in dekleta, ki žele skleniti zakon. Končna odločitev in zbira sta prepuščena vsakemu posamezniku. Samo po sebi se razume, da vsakega zakonkega kandidata pošljejo najprej v ta skupna bivališča. Nadaljnja predpostavka je zdravje zakonskih kandidatov, zato imajo organizaciji odločilno besedo tudi zdrav-

niški svetovalci. Dekleta, ki se končno odločijo za sklenitev zakona z vojnimi invalidi, se na svojo težko nalogo pripravljajo v posebnih internatih. Čim se je zvedelo za ustanovitev urada za zakonsko posredovanje, so mu takoj stavili na razpolago svoje delovne moči številni ljudje, da bi se lepo zamisljevala ustanova kar najuspešneje razvijala. Zlasti je bilo plodno sodelovanje tenkočutnih, z materinskimi čutom navdanih žensk, kajti posredovanje stavlja vsake zahteve na takt in možnost sočustvovanja. V Nemčiji se bavijo z načrtom, da bi se zakonsko posredovanje za težke vojne invalide, ki je d bilo svoj začetek v Lipskem uvedlo v vse državi.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

- 551. Kdo je izumil smodnik?
- 552. Kaj je »olla potrida«?
- 553. Kdaj so odkrili Avstralijo?

nemškega »Badere«), brivci in do neke mere zdravilniki.

554. Letala. Nad ljubljanskim Gradom leti krdelo letal. Sestavljeno je iz treh oddelkov. Ka-

Mo bi s tremi črtami, ki bi istočasno razdelile ves krog v tri enake dele, ločili oddelke drugega od drugega?

555. Za računarje. 3 može in 2 dečka bi opravili neko delo v 12 urah. Isto delo opravi 5 mož in 6 dečkov v 6 urah. V koliko urah bi opravila isto delo 1 mož in 1 deček? Nalogo rešite s sklepanjem na pamet!

Rešitve nalog 5. t. m.: 546. »Pančatantra« je zbirka indijskih pravilic in basni iz 6. stoletja po našem štetju.

547. Klobočevina sploh ne spada med tkanine, temveč je sestavljena iz zvaljanj živalskih dlak.

548. V starih časih so sluge v kopalščih umivali, brili, rožice stavliali in obravnali kožne poškodbe, bili so tedaj obenem kopalščki sluge ali »padarjke« (iz

»Sveti Nikolaj«. Poedine skupine črk, ki so navedene v nalogi, nam dajo torej besede: stoj, kol, Sinaj, senik, Sinj, noj, sol, vino.

550. Križanka. Vodoravno: 1. sv.; 3. Kilimanžaro; 11. at; 13. osa; 15. rob; 16. Ana; 17. ura; 18. noga; 19. trabant; 21. Erik; 22. ata; 24. olive; 26. Ito; 27. ta; 28. bor; 30. one; 31. Don; 33. am; 34. bogat; 35. nabor; 37. rabat; 40. ravan; 42. minar; 43. voz; 45. rival; 47. Avar; 48. pelikan; 50. Cene; 51. sat; 52. parola; 53. as; 55. nos; 56. el; 57. lesena; 58. itak; 60. se; 61. pogani; 62. ogaben; 64. rovar; 65. jed; 66. norec; 68. mičen; 69. Pavel; 71. revir; 73. oter; 74. hl; 75. aras; 77. sipa; 78. jen; 79. Noe; 80. o—o; 81. nem; 82. o m; 83. Gavri-sankar; 84. Ra(dij).

Navpično: 1. sonata; 2. vsota; 4. Ir(dij); 5. Lot; 6. Ibro; 7. Albina; 8. Zane; 9. Ant; 10. Ra(dij); 11. Arita; 12. Tahoma; 14. aga; 17. Uri; 20. alo; 23. logar; 25. zobar; 28. bobor; 29. rat; 31. dar; 32. novic; 34. Banat; 36. javen; 37. rival; 38. kolonija; 39. reka; 41. Monte Rē; 42. maser; 43. veren; 44. la; 46. lesen; 48. pasar; 49. Natan; 52. Pegan; 54. sabor; 57. lovec; 58. Ig; 59. Keres; 61. počen; 62. oder; 63. nevin; 64. ritem; 67. Ciper; 68. mojo; 69. Pier (n. pr. Pierantonio, Pierluigi); 70. Laon; 72. rama; 74. hov; 76. sok; 79. na.

Elektrifikacija rumunskih železnic

Med večjimi in pomembnejšimi reformami, ki so se zgodile v Rumuniji v zadnjem času, je vredno omeniti tudi načrte o elektrifikaciji rumunskih železnic. Doslej je velik del rumunskih železnic uporabljal kot pogonsko sredstvo zemeljsko olje, ki ga ima, kakor znano, Rumunija na pretek. Tudi se ne bi moglo reči, da je sromahna na premoğu, ker se nahajajo v mejah države bogati premogovni sloji. Rumunski premog pa nima zadosti kalorične moči, razen tega je bila v prejšnjih gospodarskih razmerah eksploatacija otežkočena. Na drugi strani so železnice imele možnost cenene dobave tekočega goriva zaradi obilja zemeljskega olja in nafte in zaradi pomanjkljivo urejenih rafinerij. Ostanke nafte v rafinerijah so namreč uporabljali ne samo za pogon strojev v industriji, ampak tudi pri železnicah.

V zadnjem času se je položaj v tem pogledu znatno spremenil. Ne samo da se je proizvodnja zemeljskega olja zaradi vojnih razmer zmanjšala, ampak se je izboljšal tudi način predelave v rafinerijah, ki dobijene količine nafte boljše izkoriščajo, zaradi česar ni več toliko ostankov, ki jih je poceni prevzemala železnica in uporabljala za pogon lokomotiv. S tem je rumunska železnica uprava postavljena pred dilemo: ali preurediti številne lokomotive na pogon s premogom, ki po kvaliteti ne odgovarja svrhi in je tudi dobava otežkočena, ali poseči po že prej izdelanih načrtih za elektrifikacijo rumunskih železnic.

V prvi vrsti so mislili na elektrifikacijo proge od Bukarešte do Braşova, ki je vedno imela nek poseben položaj in je bila vedno urejena kakor druge. Razlog temu je bil, ker se je Braşov skokoma razvijal v rumunsko industrijsko središče, pa so hoteli tudi progi proti mestu urediti kot prvo-narjebotejši nahajališča nemškega olja.

Nedavno je izšel zakon o elektrifikaciji, ki ustanavlja poleg dosedanjega ravnateljstva železnice tudi posebno ravnateljstvo za elektrifikacijo in ki mu je poverjeno vse pripravilno delo okoli elektrifikacije. Njegova naloga je proučevanje terenskih prilik, izdelovanje vseh načrtov in ustvarjanje pogojev za potrebna dela. Zanimivo je, da se tolmak zakona sklicuje na primer Nemčije, ki je pri vsem svojem obilju kvalitetnega in za pogon lokomotiv najprimernejšega premoga uvedla na velikem delu svojih prog električni pogon in je elektrifikacijo svojih železnic nadaljevala tudi za časa vojne. Doslej je Nemčija elektrificirala 15.000 km svojih železnic, med selanjno vojno nad 500 km. Razen omenjenega nemškega primera navaja komentar rumunskega zakona tudi razloge štednje, ker bi se z elektrifikacijo prihranila velika količina premoga in petroleja, ki bi ju Rumunija lahko uporabljala drugod.

Kot začetek del okoli elektrifikacije rumunskih železnic je dolodil zakon gradnje velike električne centrale. V to svrho predvideva izkoriščanje slapov reke Bistriče v Moldaviji. Reka Bistriča izvira vzhodnih Karpatih, ima stalno in obilno vodo ter je zaradi padeča tako hitra, da se lahko koristno uporabi njen vodni tok. Pri mestu Bicazu so že začeli graditi prve velike je-

zove, kjer bodo pozneje zgradili podzemno centralo in odvodni kanal. Po računih strokovnjakov bo centrala, ko bo popolnoma urejena, lahko dajala stalno 400 do 600 milijonov kilovatov električnega toka letno. To pomeni, da bo njena proizvodnja večja, kakor je proizvodnja vseh dosedanjih električnih central skupaj. Poleg tega ogromnega načrta, ki ga bodo rumunske državne železnice izvedle iz svojih dohodkov, bodo v kratkem začeli tudi v gradnjo normalne železniške proge Piatra Neamtz—Bistricioara. Razlog za gradnjo nove proge so velika nahajališča mangana, bakra in boksita vzdolž projekti-rane proge. Za izkoriščanje omenjenih rud in njihovo predelavo v državi sami so v načrtu tvornice, ki bodo potrebovale mnogo električnega toka. Z gospodarskega in vojno obrambnega stališča je torej elektrifikacija Rumunije nujno potrebna. Ni dvoma, da bodo v kratkem izvedeni vsi načrti, ki so predvideni z zakonom o elektrifikaciji in da bo Rumunija s tem znatno napredovala pri delu za svojo notranjo izgradnjo in okrepitev.

»Delo in luč« v Rumuniji

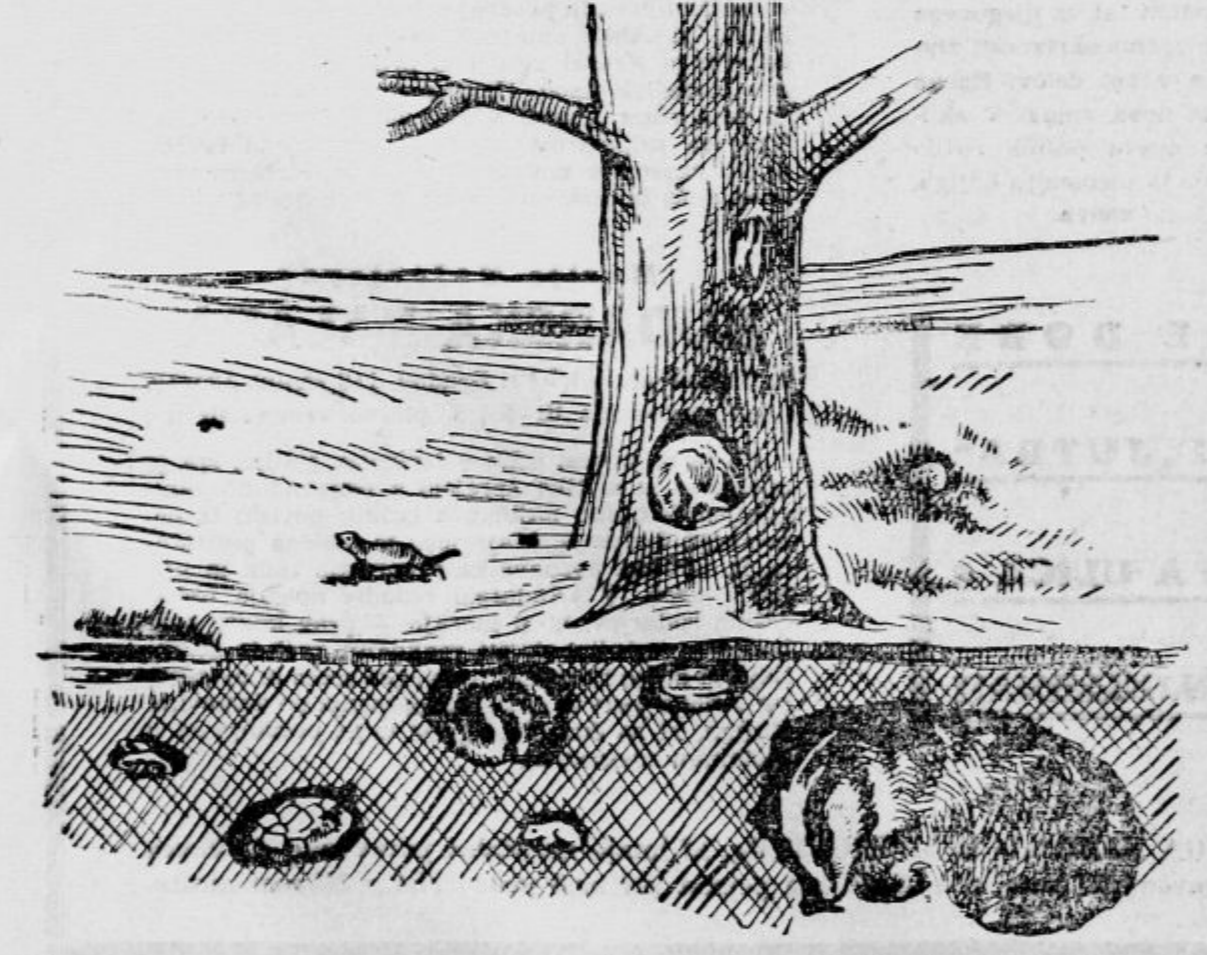
Kakor ima Italija svojo organizacijo »Dopolavor« in Nemčija »Kraft durch Freude«, tako ima Rumunija tema dve-ma po ciljih in ustroju sorodno organizacijo »Delo in luč«. Ta rumunska organizacija je proslavila oni dan svečano gledališko predstavo v Bukarešti za prvo obletnico svojega obstoja. Iz pedsednikovega poročila o delovanju v prvem letu je razvidno, da je organizirala organizacija doslej 1401 kulturnih prireditve. Obiskovalcev je bilo 484.489. Svečanosti je priredila 19 in udeležencev na njih je bilo 122.000. Gledaliških predstav je priredila 3226 in obiskovalcev je bilo 1.747.037. Filmska karavana organizacije je priredila po vsej Rumuniji 2796 filmskih predstav in njene filme si je ogledalo 1.131.019 prebivalcev. Organizacija je ustanovila 2758 knjižnic, v katerih je 52.353 knjig. Od čistega dobička, ki so ga vrgle razne prireditve, je kupila organizacija 494 delavcem zemljišča, in izplačala 158.307.175 lej podpor.

Največji kovanec

V starih časih so bili kovanci pogosto precej veliki. Največji kovanec, kar so jih kdaj poznali ljudje, je švedski iz 17. stoletja. To je bakren kovanec za 10 tolarjev. Tehta 22 kg, v premeru pa meri 83 cm. V žepu ga torej ni mogoče nositi. Najbže so ga nosili lastniki v posebnih torbah.

Nezvesti ženi odrežejo nos

Neko manjše južnoafriško zamorsko plemo, ki živi še po precej čudnih šegah in običajih pozna zelo strogo kazeno za nezveste žene. Če se žena izmerje možu, ji kratkoma odrežejo nos. Vse življenje mora taka žena hoditi brez nosu, da se ji pozna že od daleč zakonolomstvo. Mnogim varnim možem se na očitoma omehta srce tako da odpuste ženam grehe. V takih primerih mora seveda izginiti sramotni pečat iz ženinovega obraza. Žena dobi umetno nos.

Starka

Hodil sem sam po prostranem polju. Naenkrat sem zaslišal za svojim hrotom lahne, oprezne korake. Nekdo je šel po mojih stopinjah. Ozrl sem se in zagledal malo zgrbljeno starko, vso zavito v sive cunje. Samo obraz je gledal iz njih: rumen, naguban, ostronos, brezobni obraz. Stopil sem k njej... Ona se je ustavila. »Kdo si? Česa potrebuješ? Si beračica? Čakaš miloščine?« Starka ni odgovorila. Sklonil sem se k nji in zapazil, da sta obe njeni očesi zasenčeni s tenko mrežico all kožico, kakor pri pticah ujedah: ščitijo njihove oči pred prisilno svetlobo. Toda pri starki se ta kožica ni dvigala in ni odkrivala zenic, iz tega sem sklepal, da je slepa. »Zeliš miloščine?« sem ponovil svoje vprašanje. »Zakaj hodiš za menoj?« Starka pa kakor prej ni odgovorila, marveč se je le komaj vidno namršila. Obrnil sem se od nje in krenil po svoji poti. In glej, zopet zaslišim za seboj iste lahne, mirne, kračede se korake. »Spet ta ženska!« sem pomislil. »Kaj ji je do mene?« A takoj sem se znašel: »Najbrž je zaradi slepote izgredila pot in gre zdaj po posluhu za mojimi koraki. Da, da, tako je.« Toda čuden nemir je objel vse moje misli. Začelo se mi je dozdevati, da ta starčka ne hodi le za menoj, ampak da me tudi usmerja in me kreče zdaj na levo, zdaj na desno.

Vendar nadaljujem svojo pot... toda kaj se črni in sivi pred menoj na oni stezi? Nekaka jama. Gomila, se mi je posvetilo v glavi. Sem me torej vodi! V drugič sem se obrnil nazaj. Starka je spet pred menoj... toda ona gleda. Ona me motri z velikimi, hudobnimi zvoščimi očmi, z očmi ptice ujede. Okrenil sem se k njenemu obrazu, k njenim očem. Za spet ista zamolkita mrena, isti slepi in topi izraz. »Ah,« sem pomislil, »ta starka je moja usoda. Usoda, ki ji človek ne uide.« Ne uide, ne uide, kakšna blaznost! Treba je potkusiti. Vrgel sem se v stran, v drugo smer. Hitro stopam. Toda lahni koraki šume za menoj, čisto blizu, čisto blizu. In pred menoj zeva jama. Spet se obrnem v drugo stran. In vedno isti šum za menoj in ista strašna podoba pred menoj. In kamor pogledam, kakor zajec v pasti, vedno isto, vedno isto. »Stoj!« sem pomislil. »Premotim jo. Ne pojdem nikamor!« In takoj sem sedel na tla. Starka stoji za menoj, dva koraka od mene. Ne slišim je, toda čutim, da je tam. In naenkrat vidim: ista silka, ki me je plašila iz daljeva, se približuje, drsi in polzi proti meni. Moj Bog! Ozrl sem se nazaj. Starka gleda naravnost vame — in njena brezobna usta je skrivil nasmeh... »Ne uideš!« I. S. Turgenev.

Iz Spodnje Štajerske

Novi grobovi. V Framu je umrla gospa Alojzija Stampflov, rojena Pivčeva, ki je dosegla visoko starost 83 let. V Lipnici je umrla 80letni upokojeni železniški revident Ivan Soršak, po rodu s Spodnjega Štajerskega. V Celju je umrla 59letna namestnica Ivan Morn. Pri Brežicah je umrla 71letna Franc Jaklič, po rodu iz Srednje vasi na Kočevskem. Zapustil je vdovo in 6 otrok. V Ormožu je umrla 32letni diplomirani trgovec in lastnik žage Ludvik Kuharič. V Gorci pri Sv. Petru niže Maribora je umrla daleč naokrog poznani gostilničar in posestnik Herman Kincel. V Mariboru so umrli: 70letna uradnikova žena Antonija Antolčičeva, 75letna hišna posestnica Ivana Kopicjeva, 80letni upokojeni železniški uradnik Franc Ramelli, glasbenik sinček Oton Kropelj, železničarjev sinček Anton Geč, 53letni trgovski namestnik Rudolf Vodopivec in 50letna Ana Saterjeva. V mariborski bolnišnici sta umrli 68letni Janez Krocil in 13letna Viktorija Babičeva. Nadalje so umrli: V Mariboru 76letni višji ravnatelj v pokloju Hans Schonsky, na Dobrni 74letni Jakob Topolšek, v St. Janžu 77letni Martin Marošek in v Lokovinu 73letni Janez Dergajnar.

V mariborskem gledališču imajo ta teden na sporedu: premiero Papeževe spevotigre »Štajerski kladivar«, za katero je napisal glasbo Viktor Zack, nadalje spevotigre »Izvošček«, operi »Boheme« in »Carmen«, opereto »Sinja maska« in baletni večer.

Simfonični koncert v Celju bo v petek 11. t. m. Nastopil bo mestni orkester pod vodstvom glasbenega ravnatelja Gustava Müllerja. Koncert bo docela posvečen Beethovu in bo prirejen v veliki dvorani Nemškega doma.

Ponesrečenci. Pri telovadbi se je ponesrečil 14letni kleparski vajenec Franc Slapšak iz Lajtersperga. V Loki si je pri delu hudo poškodoval roko 33letni žagar Anton Letonja. 65letni zidar Peter Polanec iz Laporja je padel z ogródaja in si zlomil roko. 65letni cestni delavec Franc Tomanič od Sv. Miklavža pa si je pri padcu hudo poškodoval glavo.

Mali oglasi

- Knjgov. delavke** izurjene, sprejme »Kartona« d. o. z., Ljubljana, Kolodvorska 3. 17156-6
- Postrežnico** za ves dan ssem g. tričlanski družini, Pirš, Cesta 29. oktobra 6. 17177-1
- Hišnico** zanesljivo in pridno, sprejemem. Dobi sobo s štedilnikom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod št. 17175-1
- Glavne delavke** mehanike, kleparje in ključavničarje sprejememo takoj. — Gasogeno Merkur, Puharjeva 3. 17168-1
- Postrežnico** za podnevno delo, brez hrane, ssem. Mar. n. Beethovnova 4. 16187-1
- Fanta** za razvažanje sprejme Mirovje, Emonska 2. 17157-1
- Postrežnico** za pridelje in 1. nadstropje ssem. Tržaška cesta 45. 17158-1
- Kleparskega** pomočnika, — zmognega vseh del in dva vajenca sprejme tvrdka Mihelič, Kavskova ul. 18. 17203-1
- Blagajničarka** z znanjem nekoliko tujščine in šivanja se sprejme. Zglasi se med 14 in 15. uro Franciškanska ul. št. 3. 17183-1
- Uradnico** sčetnico, starišo do 20 let, ugodne znanjivosti in nastopa, sprejme solidno trgovsko podjetje sredi mesta. Potrebno osnovno znanje iz glavnih trgovskih predmetov. Lastnoročno pisane ponudbe dostaviti oglasnemu odd. Jutra pod št. Sposobna 20e. 17165-1
- Iščem** gospodinjko pomočnico k majhni družini odraslih oseb. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod št. 17194-1
- Postrežnico** sprejme za od 7. do 17. dneвно. Naslov v vseh posl. Jutra. 17178-1
- Hišnika** za svojo vilo ssem. — Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1
- Vajenka** sprejme takoj modistska Stana Cresore, 8-artična c. 8. 17164-44
- V italijansko** in nemščino prevaja vloge, sodne listine, zapise, sodni tolmari Pintar, Cigletova 1-III (poleg sodišča). 16968-3
- Italijansko** in nemščino poučujem hitro in uspešno. Takojšnja konverzacija. — Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod znaki »V« in »D«. 17202-4
- Gospa!** Ali ste se poskusila čistiti madeže na oblekah s »Cistumadežem«? Jaz sem prav zadovoljna. Poskusi tudi vi, bo pa tudi vaš g. so-prog. zadovoljen, ker bo imel z malimi stroški vedno čedno obleko. »Cistumadež« dobi v vseh drogerijah in trgovinah. Glavna zaloga: »Petronata«, Blewiesova c. št. 35a. 1715-M-6
- Čevlje** moške, ženske, vsake, št. 44 in damske, sportne, niske, rujavke št. 38, skoraj nove, prodam. — Naslov v vseh posl. Jutra. 17174-6

Tehtnico

za merjenje za 10 kg, lepa lekarska oblika, ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 16983-6

Gašperček še malo rabljen, zamenjavo za maslobo. Jenkova ul. 7. 17153-6

Otroški voziček globok, ohranjen ter stroj za šivanje, prodam — Zorc, Mareničeva 3. Moste. 17176-6

Mizarsko klop (ponk) in nekaj mizarskega orodja ugodno prodam. Bahar, Hranilniška 12. 17172-6

Štedilnike in peči nov sistem Merkur, mnogo prihranka na kurivu, različne velikosti na zalogi. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 17171-6

Predpečice za lončeno peč, 50% prihranka na kurivu, dobavlja za reklamno cenu. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 17169-6

Prodaj reflektor za fotografije. Ogljed pri A. Gorec, poleg nebotičnika. 17195-6

Ročna dir s gumi kolesi, nosilnost 600 kg, ugodno naprodaj. Mehanik Amprož, Blewiesova c. št. 71. 17180-6

Vrtno zemljo 200 kub. m prodam. — Tolstojeva 9. 17200-6

Prijatelji domače zabave! Starši, odrasli, mladina! — Prodajmo novi kino-aparat na električni pogon, specijalni za dom (za vsako sobo). Najboljše te vrste, vrhunske tehnike, predvojni material. Cena ca. 12.000 lir. Na željo poizkusno predvajanje. Samo resne pisemne ponudbe na ogl. odd. Jutra s polnim naslovom (ime, polike, stanovanje) pod »Kino-aparat«. 17198-6

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Prodajmo tri pisalne stroje (dva mala in eden velik), Zena, po možnosti brez otrok, dobi zapoditev kot postrežnico, proti dobri mesečni plači. Informacije v ogl. oddel. Jutra. 17162-1

Enosob. stanovanje

s pritlikinami, ne predajo, ssem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Enosob. stanovanje«. 17155-21a

Pohištvo Kvalitetno pohištvo samaka soba, fotelji, kane id. za skupno ceno 4200 Lir naprodaj. — Naslov v vseh posl. Jutra. 17166-12

Sobe išče Veliko prazno sobo separirano, ssem za takoj. Ponudbe pod »Prazna« na ogl. odd. Jutra pod »Sobe išče«. 17152-23a

Opremljeno sobo sončno, s posebnim vzhodom in podporabo kopalnice ssem. Ponudbe pod »Sobe išče« na oglasni odd. Jutra. 17187-23a

Kupim Projekcijski aparat diaskop, episkop, episkop ali megadiaskop, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Projektor«. 16960-7

Schaffhausen 2 sob in kuhinje, v eredišču mesta, oddan takoj boljši družini, katera gre v skupno gospodinjstvo. Ponudbe ogl. odd. Jutra pod št. »V« vsak svoja živila. 17173-21

Stanovanja 2 sob in kuhinje, v eredišču mesta, oddan takoj boljši družini, katera gre v skupno gospodinjstvo. Ponudbe ogl. odd. Jutra pod št. »V« vsak svoja živila. 17173-21

Dvosob. stanovanje s kuhinjo, kopalnico in pohištvo ali brez pohištva, najraje v vili, se išče. Plača se dobro. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vila«. 17073-21a

Stanovanje eno ali dvosobno, ali prostoro, ki bi se lahko uredila kuhinja, ssem. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebje«. 17204-21a

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Vreče, karbid, biciklje, bicikelj-gume kupim. Plačamo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 17170-7

Boljšje fotoaparate Leica, Contax, Erakta, Roliflex stalno kupim in prodajam. Foto Tourist — Lojze Šmuc, Ulica 3. maja. 17159-7

Kupim kuhinjsko tehtnico do 5 kg, dobro ohranjeno. I. Zvolkelj, Vošnjakova 12. 17184-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Opalograf kupim. Ponudbe s navedbo formate na ogl. odd. Jutra pod »Opalograf«. 17199-7

Kapital

Dosmrtno oskrbo pri boljši družini dobi, kdor mi posodi večjo vsoto denarja proti jamstvu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovca«. 171-63-16

Oblacila Prodaj lepo črno sukno za visoko vitko postavbo, C. na 850 Lir. Naslov v vseh posl. Jutra. 17179-13

Damski plašč s šepi in krznenim ovratnikom, damski kostum in smučarski dres prodam. Soljan Dorca, Tavčarjeva ulica. 17193-13

Damski plašč simski in moško zimsko sukno prodam. Gasilca 15-11. 17188-13

Kolesa Kupimo biciklje bicikelj-gume in motorna kolesa. Plačamo dobro. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 17167-11

Pridelki Lepo brinje za izgančanje proda — A. Samboš & Co., Ljubljana. 17067-38

Živali Lovski pes nemški zimovec, se je zatekel. Kdor kaj ve o njem, naj javi proti nagradi na naslov Škofič, Blewiesova c. 129. 17182-27

Obrt Krznol Damski in otroški plašč krzno za obnovo in šepo, muhi, ovratniki id. pr. L. R. o. t. krmnarstvo. — Ljubljana, Mestni trg 5. 17188-M-30

Kupim majhno parcelo izven mesta, primerno za zidavo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Majhna«. 17186-20

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« oglasni oddelek

Službe išče

Šivilja z daljšo prakso sprejme delo. Dela nove oblike, pišče. Popravlja stare obleke in drugo. Vesla mu pomagala iz trenutne tudi v izdelovanju otroških oblik in perila. Gre tudi na dom. Naslov v vseh posl. Jutra. 16722-2 tra. 16997-25

Gospod z lastno ekstenzijo, star 23 let, želi resnega znanja z gospodino, ki bi mu pomagala iz trenutne denarne zadrege, v svrški obliki in perila. Gre tudi na dom. Naslov v vseh posl. Jutra. 16722-2 tra. 16997-25

Gospod z lastno ekstenzijo, star 23 let, želi resnega znanja z gospodino, ki bi mu pomagala iz trenutne denarne zadrege, v svrški obliki in perila. Gre tudi na dom. Naslov v vseh posl. Jutra. 16722-2 tra. 16997-25